

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

Sexualitet inom ramarna

- om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet

Socionomprogrammet VT 2011

C-uppsats

Författare: Beata Dahlberg och Kerstin Grevillius

Handledare: Helena Johansson

Abstract

Titel Sexualitet inom ramarna – om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet

Författare Beata Dahlberg och Kerstin Grevillius

Handledare Helena Johansson

Nyckelord Sexuell identitet, kategorisering, ungdomar och internet

Vi har valt att använda oss av textmaterial från ett diskussionsforum på internetsajten Ungdomar.se. Syftet med denna studie är att undersöka hur användare av detta forum talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet, i de texter vi studerar.

De frågeställningar vi utgått ifrån är:

- Hur talar man om sexuell identitet?
- Hur talar man om att kategorisera eller definiera sin sexuella identitet?
- Hur talar man om negativa och positiva aspekter av att forumets diskussionstrådar kategoriseras på ett visst sätt?

Vi har använt oss av diskursanalys som metod och undersökt olika mönster och diskurser i den text vi valt att studera. Vi har använt oss av tre diskussionstrådar från ett diskussionsforum vilka vi, utifrån teori och tidigare forskning, analyserat under olika teman. Några av de teorier och begrepp vi använt oss av är socialkonstruktionism, heteronormativitet och sociala kategorier.

Vårt resultat visar att det i textmaterialet finns olika sätt att tala om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet, samt hur forumet är kategoriserat. Det kan uppfattas som ett krav från omgivningen att man ska definiera sin sexualitet och befintliga kategorier kan även uppfattas som begränsande. Vi har sett att huruvida man väljer att kategorisera eller inte kategorisera sin sexuella identitet kan ha att göra med en vilja att motsätta sig rådande samhällsnormer, samtidigt som det kan ses som nödvändigt att definiera sig för att bli förstådd av andra och för att förstå sig själv. Det talas även om att man kan uppleva ett behov av att kunna kategorisera/definiera sin sexuella identitet för att känna sig ”hel”. Vad gäller kategoriseringen av forumets olika delar visar vårt resultat att det finns en dominerande diskurs mot att kategorisera olika delar utifrån vissa sexuella läggningar, då detta ses som utan funktion och upprätthållande av heteronormativa föreställningar. Även om vi främst sett ett motstånd mot kategorisering av sexuell identitet verkar det vara svårt att tala kring detta utan att det görs i relation till rådande kategorier och normer. Ett annat sätt att förhålla sig, då man inte helt kan identifiera sig med de kategorier som finns tillgängliga, är att man utvidgar dessa kategorier och definitioner för att skapa fler möjliga positioner. Detta uppfattar vi som att man inte motsätter sig kategoriseringen som sådan, utan snarare ifrågasätter de traditionella kategorierna och de förväntningar på beteende och egenskaper som de innebär.

Tack

... till vår fantastiska handledare Helena Johansson som har guidat oss genom denna arbetsprocess samt stöttat och peppat oss när vi tvivlat på vår egen förmåga. Med stort engagemang och stor kunskap har du inspirerat oss till att utforska nya områden och till att tycka att det är roligt att skriva uppsats!

Ett stort tack även till Kristina Alstam som med sin erfarenhet och kunskap om "internetvärlden" har bidragit med viktiga synpunkter, råd och värdefulla litteraturtips. Tack för att du tagit dig tid till att diskutera kring våra funderingar och engagerat dig i vårt uppsatsarbete.

Vi vill också tacka våra fina vänner, familjer och förstående sambos, som under tio veckor inte hört oss prata om något annat än denna uppsats. Ett extra tack till Karin, mamma och mamma som korrekturläst och gett oss viktiga och kloka synpunkter.

Slutligen vill vi tacka varandra. Det har varit fint att vara två under alla dessa timmar, dagar och sena kvällar.

1. Inledning	1
1.1 Inledande ord	1
1.2 Syfte och frågeställningar	2
2. Bakgrund	2
2.1 Problemformulering	2
2.2 Ungdomar och sexualitet.....	3
2.3 Internet	4
2.4 Om sajten	4
2.5 Sexualitet, sexuell läggning och sexuell identitet.....	5
3. Tidigare forskning	6
4. Teoretiska utgångspunkter	8
4.1 Socialkonstruktionism.....	9
4.2 Diskursanalys	9
4.3 Identitet	10
4.4 Subjekt och subjektpositioner	10
4.5 Normer och heteronormativitet	11
4.6 Sociala kategorier och kategorisering	12
5. Metod	13
5.1 Metodval och forskningsansats	13
5.2 Tillvägagångssätt	13
5.2.1 Urval och material.....	13
5.2.2 Analysmetod	15
5.2.3 Litteratursökning	16
5.3 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	16
5.4 Etiska överväganden	18
5.5 Begränsningar och svårigheter.....	20
6. Resultat och analys.....	20
6.1 Hur talar man om sexuell identitet, samt hur talar man om att kategorisera eller definiera sin sexuella identitet?	21
6.1.1 Kategorisering - för andras skull?	21
6.1.2 Att "hitta" sig själv	23
6.1.3 Att utvidga existerande kategorier	25
6.1.4 Föränderlig eller fast – person eller kön.....	26
6.2 Hur talar man om negativa och positiva aspekter av att forumets diskussionstrådar kategoriseras på ett visst sätt?	28
6.2.1 Funktion – praktisk och känslomässig	28
6.2.2 Exkluderande och kränkande	30

6.2.3 Trygghet och fristad	31
6.2.4 Acceptans och motstånd.....	33
7. Sammanfattande diskussion	34
7.1 Kategorisering – möjliga anledningar och konsekvenser	34
7.2 Makt	36
7.3 Inkluderande eller exkluderande	36
7.4 Ifrågasättande av rådande kategorier.....	37
7.5 Avslutande reflektioner	37
8. Referenser	38

1. Inledning

*Vi sätter oss i caféet, öppnar varsin laptop och loggar på var sitt håll in på internet. Vi sitter bredvid varandra men inom några sekunder kan vi befinna oss på vitt skilda platser. Vi letar efter diskussionsforum och när vi skriver in detta ord i sökfältet på google.se får vi på 0.15 sekunder upp ungefär 13 000 000 resultat. Var börjar man? På måfå tittar vi runt bland olika forum där det förs diskussioner av alla möjliga slag och kring alla tänkbara ämnen. Snart förstår vi att detta är ohållbart, det finns helt enkelt för mycket. För att avgränsa vår sökning lägger vi till ordet ungdomar i sökfältet. Överst bland resultaten finner vi en sajt som heter Ungdomar.se och klickar oss vidare in på sidan. Längst upp på sidan läser vi: "Ungdomar.se – Sveriges största informationssajt om hälsa och välmående". Under denna text finns olika rubriker som exempelvis Frågor och svar, Fotoalbum, Forum och Bloggar. I bakgrunden blinkar reklam för den nya skräckfilmen *Scream 4*, längs sidorna skymtar annonser för till exempel pojkbandet *E.M.D* och för Riksföreningen mot ätstörningar. Vi klickar på rubriken Forum och börjar läsa diskussionstrådar som handlar om sex, sexualitet och relationer. Vi inser att vi har hittat rätt och länge sitter vi och läser trådar. Vissa är långa och andra korta, några är oseriösa och andra väldigt allvarliga. Det slår oss att för många av dem som skriver i forumet verkar detta vara en väldigt viktig plats där man kan ställa frågor, be om råd och berätta om något viktigt som hänt. Då och då avbryter någon av oss den andres läsande för att läsa högt ur en tråd som är speciellt intressant eller väcker någon särskild fundering. Vi inser att det här finns otroligt många spännande diskussioner och att det svåraste kommer att bli att bara välja ut några av dem.*

1.1 Inledande ord

Vi som är författare till denna uppsats är 25 och 26 år gamla. Tonårstiden börjar kännas ganska avlägsen, men ändå så nära att vi kan tänka tillbaka och minnas vad vi kände, tänkte och kämpade med under denna tid. Då vi gjorde vår praktik inom socionomutbildningen, under hösten 2010, kom vi båda i kontakt med ungdomar på olika sätt och i olika sammanhang och blev då ännu mer påminda om hur tankar kring sex, sexualitet och sexuell identitet är centrala för många under denna period av livet. När vi sedan satte oss ner för att diskutera vad vår c-uppsats skulle handla om kändes det självklart att det var denna målgrupp vi ville koncentrera oss på. I samråd med vår handledare kom vi fram till att en arena som skulle vara spännande att utforska var internet. Att använda datorn till att chatta och bli medlem på olika internetmötesplatser, så kallade communities, blev populärt i våra umgängeskretsar när vi var i fjorton-femtonårsåldern. Det var då något nytt och spännande. Idag är denna typ av kommunikation en självklar del i många människors, och kanske främst ungas, vardag där man kan umgås, skapa kontakter och dela med sig av vad som händer i livet genom text och bilder. På internet kan geografiska gränser och skillnader vad gäller exempelvis kön, kultur, klass, etnicitet och ålder suddas ut. Detta innebär bland annat att man kan interagera med andra på ett mer förutsättningslöst sätt än inom sociala kontexter i den "verkliga" världen. Men även om internet som arena kan uppfattas som en miljö där man är friare att uttrycka sig och har stora möjligheter

att välja hur man framställer sig själv är detta sammanhang inte fritt från de normer och strukturer som verkar i samhället i övrigt.

Vår uppfattning är att det i samhället finns ett underförstått krav på att man ska definiera sin sexuella identitet. Eftersom det inte är ovanligt att man utgår från att de flesta människor är heterosexuella ligger detta krav främst på dem som identifierar sin sexualitet på andra sätt. Medvetet eller omedvetet placerar människor in andra och sig själva i olika kategorier vilka innebär förväntningar på egenskaper och beteende, något som naturligtvis även gäller personer som identifierar sig som heterosexuella. Genom hur vi talar om olika företeelser ges dessa också olika betydelser. Språket bidrar på så sätt till att skapa och återskapa vissa föreställningar om exempelvis hur vi kategoriserar sexuell identitet och sexuella läggningar. Men vad händer då om man inte vill definiera/kategorisera sig? Eller om man upplever att man inte passar in i någon av de befintliga kategorierna som finns att förhålla sig till? Vilka positiva och negativa konsekvenser kan kategorisering av andras och ens egen sexuella identitet innebära? Detta är några av de frågor och funderingar som lett fram till vårt val av undersökningsområde och som sedan resulterat i syftet med denna uppsats, vilket presenteras nedan.

1.2 Syfte och frågeställningar

Vi har valt att använda oss av textmaterial från ett diskussionsforum på internetsajten Ungdomar.se. Syftet med denna studie är att undersöka hur användare av detta forum talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet, i de texter vi studerar.

De frågeställningar vi utgår ifrån är:

- Hur talar man om sexuell identitet?
- Hur talar man om att kategorisera eller definiera sin sexuella identitet?
- Hur talar man om negativa och positiva aspekter av att forumets diskussionstrådar kategoriseras på ett visst sätt?

2. Bakgrund

I detta avsnitt beskriver vi vår problemformulering och varför vi anser detta område vara viktigt för socialt arbete. Vi försöker även sätta det forskningsområde vi valt i en kontext genom att ta upp några olika aspekter av ungdomar och sexualitet samt kortfattat beskriva internet som social arena. Därefter berättar vi om sajten vi använt oss av och slutligen redogör vi för hur vi ser på begreppen sexuell identitet, sexuell läggning och sexualitet.

2.1 Problemformulering

Med anledning av att internet utgör en stor del och är en viktig social arena i de flesta ungdomars liv valde vi att hämta vårt empiriska material från ett diskussionsforum på

en internetsajt för ungdomar. Vi ville där undersöka hur forumets användare talar om sexuell identitet och kategorisering av och utifrån sexuell identitet, i och med att detta enligt vår uppfattning ofta kan vara en viktig aspekt i unga människors liv. Dessutom ville vi genom denna studie ge en inblick i hur talet kring sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet kan påverka och påverkas av rådande normer och diskurser i samhället.

Kategorisering har inte sällan att göra med fördomar av olika slag och att skapa medvetenhet kring sådana fördomar ser vi som en viktig del i det sociala arbetet, inte minst vad gäller arbete med ungdomar. Likaså menar vi att det är viktigt att inom det sociala arbetet ta hänsyn till den roll som internet spelar för många ungdomar. Samtidigt som internetarenan innebär möjligheter till att möta andra med liknande intressen och erfarenheter och hitta sammanhang där man upplever en gemenskap så finns också en risk för att bli utsatt på olika sätt. Därmed anser vi att man inte bör bortse från hur stor inverkan internet kan ha för unga människor idag. Heteronormen är stark i vårt samhälle, vilket avspeglas även på internet, och innebär bland annat att det i många situationer förutsätts att man identifierar sig som heterosexuell och lever enligt denna norm. Hur vi talar om till exempel sexuell identitet bidrar till att, genom språket, upprätthålla heteronormativiteten och vi anser därför att detta är viktigt att belysa. För att motverka sådana föreställningar och sträva efter att bemöta alla människor på lika villkor anser vi att det är viktigt att hela tiden ifrågasätta sina egna förutfattade meningar.

2.2 Ungdomar och sexualitet

Ungdomar befinner sig idag, enligt Nils Hammarén och Thomas Johansson (2002), i ett spänningsfält där många olika faktorer, så som media, kompisar, skola, föräldrar och globala influenser, påverkar konstruktioner av hur sexualitet kan och bör se ut. Utvecklingen verkar enligt författarna gå i riktning mot ett alltmer öppet förhållningssätt där sexualitet och kön ses som något förhandlingsbart och föränderligt, samtidigt som gamla normer och mönster till viss del reproduceras. De konstaterar att det fortfarande finns aspekter av sexualiteten som inte är helt socialt accepterade trots att öppenheten bland ungdomar ökat på senare tid. Sexuella tabun är enligt författarna kanske som mest tydliga under högadolescensen, som omfattar åldrarna 14-16 år, när behovet av att passa in och rädslan för att vara avvikande ofta är som mest påtaglig, och sedan avtar när man blir något äldre. Detta betyder dock inte att normer och moraliska värderingar kring sexualitet inte längre är aktuella utan snarare att man kan se förändringar i olika existerande sexuella tabun (Hammarén & Johansson, 2002). Trots den ökade öppenheten kan det fortfarande vara svårt att bryta mot heteronormativa föreställningar vad gäller sexualitet och sexuell identitet om man inte har stöd från personer i sin omgivning, vilket påpekas av Ann Frisé (2006). Processen där ungdomar skapar förhållningssätt till sexualitet och samlevnad sker i en kulturell och social kontext som är beroende av samhällets rådande normer och värderingar, och det finns ett brett spektrum av attityder bland unga som sträcker sig mellan alltifrån en konservativ till en mycket liberal hållning (Hammarén & Johansson, 2002).

2.3 Internet

Cecilia Löfberg (2008) beskriver hur barns och ungas konstruktioner av sexualitet, genus och sexuell identitet skapas och prövas utifrån de kulturella och sociala föreställningar som finns tillgängliga i samhället. Hon talar om hur man vid internetkommunikation har möjlighet att välja hur man presenterar sig själv och experimentera med sin genusidentitet eftersom det inte finns några fysiska markörer som kan tolkas av andra. Löfberg menar dock att det finns ett behov av att kunna avgöra en persons genustillhörighet även vid denna typ av kommunikation och att det i de flesta virtuella arenor alltså inte ställs mindre krav på detta än inom andra sociala sammanhang (Löfberg, 2008). Även om vi i denna studie inte lägger vikt vid könsfördelningen bland skribenterna på det forum vi undersöker, och inte heller använder genusbegreppet, tycker vi att Löfbergs resonemang är en intressant aspekt av identitetsskapande på internet. Vi menar att även sexuell identitet kan vara något som man har möjlighet att experimentera med på internetarenan och att det kan vara en del i hur man framställer sig själv.

Mechthild Maczewski (2002), som intervjuat ungdomar online om deras erfarenheter av internetkommunikation, beskriver också att denna arena öppnar möjligheter att utforska olika delar av en identitet, bland annat i och med att man kan välja att vara anonym. Ungdomarna i hennes studie verkar inte uppfatta identiteten som något fastställt en gång för alla utan som föränderlig och skiftande. Vissa av intervjupersonerna beskriver även internetarenan som ett eget utrymme där man kan komma i kontakt med människor med liknande intressen som man upplever att man verkligen kan prata med (Maczewski, 2002).

Vi har valt att studera tre diskussionstrådar från ett internetforum. En diskussionstråd, eller tråd, skapas genom att en skribent skriver ett inlägg om ett visst ämne som andra sedan svarar på och kommenterar. Denna typ av internetkommunikation beskrivs av Löfberg (2008) som asynkron, vilket betyder att ett inlägg som skrivs sedan finns kvar på sidan och kan besvaras och kommenteras när som helst. Genom denna kommunikationsform ges deltagarna möjlighet att tänka över sina formuleringar och uttryck, vilket kan jämföras med en chatt, där kommunikationen är synkron. Deltagarna är då uppkopplade samtidigt mot chatten och interagerar i realtid. Båda dessa kommunikationsformer består av en interaktivitet där alla, på lika villkor, kan vara både sändare och mottagare av information (Löfberg, 2008).

I och med att internet som arena är enorm är det omöjligt att försöka uttala sig om uttryck på internet överlag (Löfberg, 2008). Vi vill därför poängtera att vår studie enbart handlar om hur man talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet på just det internetforum och i de texter vi studerat.

2.4 Om sajten

Texterna vi valt att använda oss av kommer från sajten ungdomar.se. Nedan beskriver vi lite kring sajtens funktion och bakgrund. Informationen är hämtad från www.undomar.se.

På ungdomar.se uppges att denna sajt startades år 2000 och då fungerade som en dygnet-runt-öppen ungdomsmottagning online. Den hette då

ungdomsmottagningen.com. 2003 startades sajten ungdomar.se, en allmän mötesplats på internet för ungdomar, som 2005 slogs ihop med ungdomsmottagningen.com. Sedan 2006 heter sajten kort och gott ungdomar.se och ska alltså inte förväxlas med umo.se, den nationella ungdomsmottagningen på internet. Det uppges att ungdomar.se har omkring tre miljoner sidvisningar i månaden och runt hundratusen användare i veckan. Medelåldern för användarna uppges vara 19 år och av de registrerade medlemmarna uppges 59% vara tjejer och 41% killar.

Ungdomar.se är ett fristående och privat initiativ och sajten riktar sig till alla ungdomar som vill ställa frågor, blogga, läsa artiklar och diskutera i forumet med mera. På sajten finns bland annat barnmorskor, psykologer och läkare, vilka benämns på sajten som experter, som svarar på frågor från ungdomarna. Svaren från denna svarspanel beskrivs som rådgivande och ska, enligt sajtens uppgift, inte ses som någon ersättning av fysiska ungdomsmottagningar eller vårdcentraler. Vi har inte hittat någon tydlig information gällande huruvida dessa experter någonsin deltar i diskussioner på forumet, men vi har uppfattat det som att de inte gör det.

Som medlem på sajten väljer man ett användarnamn (nickname/nick) och eventuellt en avatar, vilket i detta sammanhang innebär en bild eller ikon som användaren har valt för att representera sig själv. Avataren visas tillsammans med användarens nickname, bland annat vid varje skrivet inlägg. De som vill kan uppge ålder och/eller kön, vilket representeras av F för flicka och P för pojke. När någon skriver ett inlägg i en diskussionstråd på forumet visas nick och eventuellt avatar, kön och/eller ålder. I vissa fall har personen som skrivit ett inlägg avregistrerat sig som medlem på sajten och då står det istället ”Avregistrerad”, men inlägget finns kvar att läsa. Det uppges att man som medlem på sajten kan bli utsedd till moderator vid visat intresse. Administratörerna väljer ut vilka som ska vara moderatorer och detta uppdrag innebär främst att man ansvarar för att se till att sajtens regler följs. Det är även moderatorerna som har möjlighet att flytta diskussionstrådar om de anses passa bättre under ett annat delforum än var de ursprungligen postats.

2.5 Sexualitet, sexuell läggning och sexuell identitet

Enligt RFSL, Riksförbundet för sexuellt likaberättigande, är begreppet sexuell läggning en beskrivning av huruvida man blir förälskad i eller attraherad av killar, tjejer eller både och (www.rfsl.se). De definierar bisexualitet, heterosexualitet och homosexualitet som sexuella läggningar men påpekar även att olika personer kan beskriva sin sexuella läggning på olika sätt. Det finns med andra ord många olika bi-, hetero- och homosexualiteter. Begreppen praktik, identitet och preferens kan ses som tre olika delar som utgör den sexuella läggningen.

Dessa begrepp förklaras på följande sätt:

”Praktik: Vad du gör och vad du har för erfarenheter. Vem har man relation med och vem har man sex med?

Identitet: Vad känner du dig som och vad kallar du dig?

Preferens: Vad gillar du och vad föredrar du? Vill du leva med killar eller tjejer? Föredrar man att ha sex med ett av könen eller båda?"

(källa: www.rfsl.se)

När vi hädanefter talar om begreppet *sexuell identitet* väljer vi att använda oss av RFSL:s beskrivning av identitet, det vill säga vad man känner sig som och kallar sig, i och med att detta är den aspekt av begreppet sexuell läggning som vi främst väljer att koncentrera oss på. Vi använder oss även av begreppen *sexuell läggning* och *sexualitet* i vår studie, delvis på grund av att detta är begrepp som skribenterna på forumet själva använder och för att vi ser dessa tre begrepp som tätt sammanknutna och ibland svåra att åtskilja. Begreppet *sexualitet* innefattar många olika aspekter och kan definieras på olika sätt. Vi väljer att använda oss av WHO:s (World's Health Organization) definition, där begreppet beskrivs på följande sätt:

"Sexualitet är en väsentlig del av att vara människa genom hela livet och innefattar kön, könsidentiteter och roller, sexuell orientering, erotik, njutning, intimitet och reproduktion. Sexualitet upplevs och uttrycks i tankar, fantasier, önskningsar, normer, attityder, värderingar, beteenden, praktiker, roller och relationer. Medan sexualitet kan omfatta alla dessa dimensioner, upplevs eller uttrycks inte alltid alla av dem. Sexualitet påverkas av interaktionen mellan biologiska, psykologiska, sociala, ekonomiska, politiska, kulturella, etiska, legala, historiska, religiösa och andliga faktorer."

(källa: <http://home.swipnet.se/tnt/sesam/sexologi.html>)

Då vi använder begreppet *sexuell läggning* utgår vi från RFSL:s definition, vilken beskrivits ovan.

Vad man känner sig som och kallar sig är ytterst individuellt. Det finns troligen lika många sätt att uttrycka en sexuell identitet som det finns människor. Alla människor upplever inte heller att man passar in under någon av kategorierna homo-, bi- eller heterosexuell och vissa väljer då att inte alls definiera sin sexuella identitet eller använder sig av andra kategoriseringar än de nämnda. Ett begrepp som nämns i vårt textmaterial är pansexualitet, och eftersom detta var relativt obekant för oss vill vi tydliggöra vad som kännetecknar denna sexuella läggning/identitet. Kim Rice (2010) beskriver att pansexualitet karakteriseras av en uppfattning om att man kan bli attraherad av och kär i människor oavsett könsidentitet eller biologiskt kön. Pansexualitet används, enligt Rice, ofta synonymt med bisexualitet, trots att det finns vissa skillnader. Medan bisexualitet oftast beskrivs som att ha förmågan att uppleva attraktion till både män och kvinnor handlar pansexualitet snarare om att det finns fler än två kön och ser en större flexibilitet gällande könsidentitet och -uttryck. Författaren beskriver vidare att många som definierar sig som pansexuella avvisar all form av kategorisering eftersom det uppfattas som begränsande (Rice, 2010).

3. Tidigare forskning

Vi har haft ganska svårt för att hitta litteratur som rör just vårt valda forskningsområde, det vill säga hur ungdomar på ett internetforum talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet. Vi har dock valt ut fyra artiklar, vilka

presenteras nedan, som vi tycker belyser olika aspekter av det område vi valt att studera.

Två av dessa artiklar tar upp frågor kring olika sätt att definiera och kategorisera sexuell identitet och sexuell läggning. Den ena utgår ifrån kvalitativa intervjuer och den andra ifrån en enkätundersökning vilket innebär att angreppssätten skiljer sig från hur vi valt att göra vår studie, men trots detta tycker vi oss kunna dra vissa paralleller till vårt material gällande olika förhållningssätt till kategorisering av sexuell identitet.

De två andra artiklarna har vi valt med anledning av att de tar upp samspel på olika internetarenor, den ena utifrån interaktionen i olika chattrum och den andra utifrån ett internetforum.

Den första artikeln vi vill ta upp heter *"I Don't Like to Say That I'm Anything": Sexuality Politics and Cultural Critique Among Sexual-Minority Latino Youth* och är skriven av Carmen Yon-Leau & Miguel Muñoz-Laboy (2010). I denna kvalitativa studie undersöker författarna, utifrån intervjuer med ett antal latinamerikanska ungdomar (Latino youth) som upplever sexuell attraktion till både män och kvinnor, hur de på olika sätt förhåller sig till bisexualitet, kategorisering av sexuell identitet och till relationen mellan sexuell identitet och könsidentitet. Yon-Leau och Muñoz-Laboy ser sexuell identitet utifrån en socialkonstruktionistisk infallsvinkel och således som en interaktiv process inom vilken sexuella identiteter skapas i förhållande till kulturella mönster och i ett socialt sammanhang. De finner bland annat att intervjupersoner beskriver hur beteckningar (labels) för sexuell identitet förutsätter statistiska kategorier som inte tar hänsyn till sexualitetens föränderlighet samt kan fungera diskriminerande och stigmatiserande inom sexuella hierarkier. Att inte anta en viss sexuell identitet verkar vara en strategi som vissa ungdomar i studien använder sig av för att hantera, samt uttrycka motstånd mot, rådande klassifikationssystem för sexualitet och dessa systems marginaliserande effekter (Yon-Leau & Muñoz-Laboy, 2010).

I artikeln *"Women's Sexual Identity Patterns: Differences Among Lesbians, Bisexuals, and Unlabeled Women"* (2009) lyfts valet att inte kategorisera sig snarare fram utifrån att man inte upplever sig passa in i de traditionella kategorierna lesbisk eller bisexuell, även om författarna också beskriver att de kan se detta val som ett motstånd mot rådande normer. I denna studie utforskar författarna Kelly D. Brooks och Kathryn Quina, med hjälp av en enkätundersökning online, skillnader och likheter mellan icke-heterosexuella kvinnor som själva definierar sig som antingen lesbiska, bisexuella eller inte identifierar sig med någon av dessa positioner (unlabeled). Syftet är att öka förståelsen för den sistnämnda gruppen. Bland dessa tre grupper uppger, enligt studiens resultat, de kvinnor som varken identifierar sig som lesbiska eller bisexuella sig ha svagast kollektiv sexuell identitet och de ser inte sexuell läggning som statisk och definitiv i lika stor utsträckning som de som identifierar sig som lesbiska. De är även den grupp som uttrycker den största sannolikheten för att deras sexuella identitet skulle kunna förändras i framtiden (Brooks & Quina, 2009). Att man ser den sexuella identiteten som föränderlig tas upp i båda artiklarna. De tar även upp att det kan finnas ett samband mellan detta perspektiv och hur man väljer att kategorisera eller inte kategorisera sin sexuella identitet.

I de två följande artiklarna undersöker författarna bland annat hur man genom språket förkroppsligar sig själv i olika former av kommunikation på internet. De tar även upp

olika aspekter av vad ett chattrum eller forum kan ha för betydelse, till exempel med tanke på hur de är utformade och vad de kan innebära för användarna. Marisol Del-Teso-Craviotto (2008) tittar, i artikeln "*Gender and sexual identity authentication in language use: the case of chat rooms*", på olika chattrum där människor möts, främst för att flirta och träffa partners, och undersöker hur man där språkligt sett verifierar vilket kön (gender) och vilken sexuell identitet man tillhör. Detta studerar hon utifrån hur man beskriver sig själv, till exempel vilka demografiska egenskaper man uppger sig ha och vilket nickname man väljer. Hon menar att man som deltagare i ett visst chattrum måste bevisa sin tillhörighet till ett visst kön och sexuell grupp för att kunna interagera och bli accepterad som en medlem av just det chattrummet. De könsidentiteter och sexuella identiteter som presenteras är, enligt författaren, stereotyper som förhandlas fram genom interaktion och vars giltighet accepteras utifrån sociala och kulturella diskurser kring kön och sexualitet (Del-Teso-Craviotto, 2008).

Den sista artikeln vi valt att ta upp är skriven av Elizabeth Atkinson och Renée DePalma (2008) och har titeln "*Dangerous spaces: constructing and contesting sexual identities in an online discussion forum*". I denna artikel beskriver Atkinson och DePalma hur de startade ett anonymt diskussionsforum på internet som en del i ett projekt, the Diversity discussion project, där studenter och anställda vid ett universitet bjöds in att under pseudonym diskutera frågor kring sexuell orientering och skolutbildning. Som utgångspunkt för diskussion presenterades åtta olika påståenden och två scenarier angående hbt-frågor, exempelvis att det borde finnas fler barnböcker om homosexuella familjer (Atkinson & DePalma, 2008). Syftet var att använda diskussionerna på forumet för att undersöka hur denna forskningsdesign påverkade dels hur olika maktaspekter inom och utanför forumet formade den diskurs som skapades och dels att studera hur deltagarna förkroppsligade sig själva genom språket och hur dessa förkroppsliganden kunde skapas, upprätthållas och avbrytas. Författarna tittar både på maktförhållanden mellan sig själva som forskare och deltagarna i forumet och maktförhållanden emellan deltagarna. Artikeln fokuserar på hur kön, genus och sexualitet presenteras och konstrueras i ett så kallat 'safe space', vilket beskrivs som en trygg miljö i och med att deltagarna inte är fysiskt närvarande utan identiteten konstrueras och framförs enbart genom språket (Atkinson & DePalma, 2008).

I detta avsnitt har vi presenterat fyra artiklar som vi anser vara relevanta för vår studie. Författarna till dessa artiklar tar bland annat upp frågor kring olika sätt att definiera och kategorisera sexuell identitet och sexuell läggning samt samspel på olika internetarenor. I analysen återkommer vi till denna tidigare forskning, tillsammans med de teorier och begrepp som beskrivs under nästa rubrik.

4. Teoretiska utgångspunkter

För att analysera vårt textmaterial har vi valt att använda oss av olika teorier och begrepp som vi ser som relevanta för forskningsområdet. Dessa är socialkonstruktionism, diskursanalys, identitet, subjekt och subjektpositioner, normer och heteronormativitet samt sociala kategorier och kategorisering. I denna del redogör vi för dessa teorier och begrepp, vilka vi anser bidrar till att lyfta fram olika perspektiv i texten vi undersökt.

4.1 Socialkonstruktionism

Vivien Burr (2003) skriver att ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv bör uppfattningar som vi tar för givna, om hur världen är beskaffad, ifrågasättas. Jämfört med ett positivistiskt synsätt, som innebär att vi kan uppfatta saker som de verkligen är genom observation, är företrädare för socialkonstruktionismen kritiska mot tanken att man på ett objektivt sätt kan få kunskap om någontings verkliga natur genom att observera det (Burr, 2003). Våra uppfattningar om världen är ur detta perspektiv beroende av historiska och kulturella aspekter. De sätt på vilka vi förstår världen ser och har sett olika ut i olika tidsperioder och kulturer och man bör inte anta att en viss tids eller kulturs sätt att betrakta och förstå världen är mer sant än ett annat. Vår kunskap om världen skapas och konstrueras i den vardagliga interaktionen mellan människor. Vad som betraktas som sanning kan istället beskrivas som hur vi i en viss kultur och vid en viss tidpunkt förstår världen och detta är ett resultat av sociala processer (Burr, 2003). I dessa processer har språket en avgörande betydelse. Förutom att beskriva olika företeelser får språket konsekvenser både för vår förståelse för hur vi ska uppfatta världen och för hur vi agerar. Språket ses inte enbart som ett medel för att uttrycka våra tankar och känslor utan som en grundförutsättning för att vi över huvud taget ska kunna göra detta. Med hjälp av språk kan vi strukturera våra erfarenheter i olika kategorier genom att de tillskrivs en viss mening (Burr, 2003).

4.2 Diskursanalys

Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips (2000) beskriver att diskursanalysen har sin grund i socialkonstruktionismen inom vilken diskursanalysen används som ett av flera angreppssätt. Författarna skriver att det är genom språket vi ger saker betydelse och mening och att språket är strukturerat i olika mönster eller diskurser. Burr (2003) beskriver begreppet diskurs som ett visst sätt att se på världen och tala om ett särskilt fenomen. En viss företeelse, händelse eller person kan med hjälp av språket beskrivas och representeras på en mängd olika sätt och detta resulterar i att det finns flera olika diskurser kring ett och samma fenomen. Winther Jørgensen och Phillips (2000) beskriver att diskursanalysen kan användas och tolkas på många olika sätt men att en övergripande uppfattning är att sociala fenomen inte är fasta eller färdiga och att en enhetlig betydelse därför inte helt går att uppnå. Det innebär dock inte att diskurser bara är abstrakta idéer, utan Burr (2003) menar att de direkt påverkar hur vi lever våra liv och bidrar till en form av social kontroll. Filosofen Michel Foucault är en av dem som främst uppmärksammat att diskurser innehåller en maktaspekt och fungerar reglerande och normerande genom att skapa förutsättningar för vad som ses som acceptabelt att säga och göra (Foucault i Burr, 2003). Han påtalar dock att rådande diskurser ständigt utmanas av andra alternativ och på så sätt hotas i sin position som sanning. Den diskurs som är dominerande inom ett visst område idag behöver inte vara det imorgon och häri ligger en möjlighet att förändra existerande maktstrukturer (Foucault i Burr, 2003).

Enligt Winther Jørgensen och Phillips (2000) är uppgiften för forskaren som använder sig av diskursanalys att titta på hur man talar om ett visst fenomen, alltså vad som sägs eller skrivs. De beskriver att huvudsyftet med analysen är att hitta och visa på

samband mellan diskursiva mönster och kulturella eller sociala strukturer. En utgångspunkt är att olika diskurser reflekterar de föreställningar som finns i samhället men också att man kan visa på vilka konsekvenser olika diskursiva framställningar av verkligheten kan få, som i sin tur kan bidra till strukturella förändringar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

4.3 Identitet

Begreppet identitet kan enligt Frisé och Hwang (2006) ses utifrån två huvudperspektiv, antingen som något som formas med utgångspunkt i individens utveckling eller utifrån samhälleliga faktorer. En förespråkare för det första synsättet är Erik Homburger Erikson som kortfattat menar att identitet innebär att man trots förändrade omständigheter i livet upplever sig som densamma i skiftande sammanhang och roller. I olika perioder av livet genomgår människan olika utvecklingsfaser där vissa konflikter måste lösas för att man ska kunna hantera nästa fas och utveckla en stabil identitet. Under tonåren består uppgiften av att lösa konflikten identitet kontra identitetsförvirring, vilket om den löses på ett negativt sätt kan leda till en känsla av att inte veta vem man är. Erikson poängterar dock att oavsett hur konflikten löses under ungdomstiden fortsätter bearbetningen av frågor kring identitet genom vuxenlivet (Frisé & Hwang, 2006). Författarna beskriver vidare Anthony Giddens som en av företrädarna för det andra perspektivet, identitet som en social konstruktion. Identiteten förstås då som en reflexiv process som pågår hela tiden och som skapas i relation till social och kulturell omgivning och påverkas av samhällsförändringar. Giddens menar att identitet inte är ett givet tillstånd eftersom vi hela tiden förhåller oss till nya erfarenheter och tar del av ny information (Frisé & Hwang, 2006).

Sett ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv är identitet inte något som uppstår i en persons inre, utan skapas i den sociala världen med språket som förutsättning (Burr, 2003). Identiteten konstrueras med utgångspunkt i de diskurser kring ålder, klass, etnicitet, kön, sexualitet etc. som finns tillgängliga i vårt samhälle och vår kultur. Att en person identifieras som man/kvinna eller hetero/homosexuell ses inte som essentiella aspekter av individen utan som socialt tilldelade identiteter. Beroende av hur dessa diskurser ser ut finns ett begränsat antal möjligheter att forma identiteten. Diskurser kring sexualitet handlar till exempel om en ”normal” sexualitet, som tillskrivs begrepp som naturlighet och moraliskt riktiga värderingar och förutsätts vara heterosexuell, kontra en ”perverterad” sexualitet, som i princip innefattar allt annat som inte associeras med den förstnämnda. Om dessa representationer av sexualitet är de som står till buds innebär det att våra identiteter ofrånkomligt skapas utifrån diskursens premisser – vår sexualitet blir antingen ”naturlig” eller ”onaturlig” (Burr, 2003).

4.4 Subjekt och subjektpositioner

Den allmänna västerländska uppfattningen av begreppet subjekt är i betydelsen av en självständig och autonom enhet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Med utgångspunkt i Foucaults synsätt ser man istället subjektet som skapat inom diskurser. Han menar att subjektet är påverkat av språket inom den kultur och det sammanhang

man befinner sig i. Ur detta perspektiv är det inte subjektet som uttrycker sig genom språket, utan subjektet finns i språket (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Subjektpositioner är ett begrepp som används inom socialkonstruktionismen och syftar till att beskriva hur man som subjekt i en viss diskurs oundvikligen intar olika positioner. Genom att man representeras och tilltalas som en viss typ av person i diskursen, exempelvis som gammal, ung eller arbetare, kan man bara välja mellan att acceptera eller försöka göra motstånd mot dessa positioner (Burr, 2003). Inom olika positioner förväntas man leva upp till vissa förväntningar om hur man ska bete sig och vad man kan och inte kan säga (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Om man till exempel befinner sig i ett klassrum intar eller tilldelas personen som kallas lärare en position, inom vilken han/hon förväntas leva upp till egenskaper som exempelvis pedagogisk eller tydlig, medan eleven intar eller tilldelas en annan.

Davies och Harré (i Burr, 2003) menar att positionering handlar om hur tillgängliga diskurser bidrar till att organisera våra erfarenheter och kontrollera vårt agerande samtidigt som det innebär möjligheter att aktivt positionera sig och använda sig av olika positioner i sociala sammanhang.

4.5 Normer och heteronormativitet

Vi utgår i denna studie ifrån att de normer som finns i samhället är konstruerade och skapade. Normernas utformning är beroende av tid, kultur, plats och miljö och är på så vis inte beständiga utan föränderliga (Sjögren & Jonstojl, 2009). Lena Martinsson och Eva Reimers (2010) beskriver att för att normer ska bestå krävs att de upprepas och detta sker till exempel genom hur vi pratar, agerar eller klär oss. Alla normer består både av det som anses vara normalt och ”rätt” och av det som anses vara ”fel” och onormalt. Handlingar, personer, kroppar, kläder, känslor eller idéer är enligt författarna exempel på saker som kan följa normen eller avvika från den. De skriver vidare att det är omöjligt att ett samhälle skulle vara utan normer och att det är genom olika normer det görs möjligt att förstå omvärlden, hur vi ska agera och samspele med andra (Martinsson & Reimers, 2010).

För att nya normer ska kunna etablera sig i samhället, menar Martinsson och Reimers (2010), måste de bli socialt accepterade. En norm kan påverkas men inte skapas genom till exempel en lagändring och den behöver på olika sätt upprepas för att bli en norm. Författarna beskriver att normer bland annat upprepas genom språket, alltså hur vi talar om ett visst fenomen, eller hur vi agerar kring det. Då nya normer skapas kan det leda till nya sätt att se på saker och nya accepterade sätt att leva (Martinsson & Reimers, 2010). Att nya normer kan uppstå och att de som finns kan förändras styrker, enligt Sjögren och Jonstojl (2009), att de är just konstruerade och skapade föreställningar som passar in i den tid vi lever i. Genom de normer som finns i samhället beskriver Martinsson och Reimers (2010) att diskriminering och orättvisor kan bli synliga. Utan till exempel en norm som säger, och upprätthåller idén om, att heterosexualitet är det naturliga och normala hade det inte funnits homofobi eller diskriminering mot icke-heterosexuella personer. Olika normativa föreställningar existerar och uppehålls därför i relation till varandra (Martinsson & Reimers, 2010).

Inom heteronormen samlas olika normer kring sexualitet, kön och relationer. Enligt Fanny Ambjörnsson (2006) syftar begreppet heteronormativitet till de strukturer,

lagar, handlingar och relationer som upprätthåller och gynnar heterosexualiteten som det normala och naturliga som alla i samhället borde eftersträva. Hon menar att heteronormen hela tiden finns runt omkring oss och sättet att framställa, se och prata om kön och sexualitet verkar till att återskapa och styrka de normer som finns (Ambjörnsson 2006). Den som avviker för mycket från denna norm kan då uppfattas som onormal, onaturlig och i vissa fall även motbjudande (Hammarén 2008). Heteronormativiteten som begrepp är starkt knutet till Judith Butlers teori om den heterosexuella matrisen där hon beskriver att kön är något som är socialt konstruerat (Butler i Bolander, 2009). Judith Butler tar upp begreppet performativitet som syftar till att könet iscensätts genom språk och handlingar. Som pojke eller flicka måste man leva upp till vissa bilder, anta olika egenskaper eller utföra vissa handlingar som enligt normen anses vara kvinnliga respektive manliga (Butler i Smedler & Drake, 2006). I uppdelningen av kön ses kvinna och man som varandras motsatser och man förutsätts både leva upp till det kön man har och attraheras av det motsatta könet (Smedler & Drake 2006; Ambjörnsson, 2006). Saker som kan påverka är till exempel hur man i en klädbutik för barn visar tydligt vilka kläder som är för killar och vilka som är för tjejer, eller genom att den manliga skådespelaren spelar en stark, maskulin hjälte som räddar den vackra, feminina kvinnan.

Fanny Ambjörnsson (2006) menar att heterosexualiteten är beroende av homosexualiteten, och tvärtom, för att kunna existera. Genom att se vad man inte är (homosexuell) så kan man avgöra vad man är (heterosexuell). Enligt författaren innebär detta dock inte att alla sätt att leva som heterosexuell anses som naturligt och normalt. Även för personer som identifierar sig som heterosexuella finns det regler och föreställningar inom heteronormen att leva upp till. Ett sådant exempel, som Ambjörnsson tar upp, är normen om att kärnfamiljen är den mest lyckade familjeformen som alla borde eftersträva, där då andra familjeformer som ensamstående föräldrar eller familjer där föräldrarna skilt sig anses som "fel" eller mindre lyckade. Hon menar alltså att det inom heteronormen finns en hierarkisk ordning, där vissa sätt att leva är mer åtråvärda än andra, inom vilken homosexualitet hamnar långt ner på listan (Ambjörnsson, 2006).

4.6 Sociala kategorier och kategorisering

Katarina Jacobsson, Joakim Thelander och David Wästerfors (2010) skriver att man inom sociologin talar om sociala kategorier som ett sätt att klassificera eller dela in människor i exempelvis "rika" och "fattiga", "normala" och "onormala". Man studerar bland annat hur människor skapar och placerar varandra i kategorier och vad som bidrar till att någon placeras i en särskild kategori, samt vilka egenskaper, ageranden och uppfattningar som tillskrivs denna. I och med att klassificering inom en viss kategori ofta innebär vissa förväntningar om hur man ska agera och uppträda innehåller kategoriseringen därmed en form av maktutövning (Jacobsson m.fl., 2010).

Enligt Frisé (2006) strävar människor efter att uppleva gemenskap med andra, att känna att man har en tillhörighet någonstans. Att identifiera eller kategorisera sig som medlem av en viss grupp, till exempel med utgångspunkt i sin sexuella identitet, kan vara ett sätt för vissa att hitta en sådan gemenskap. Författaren påpekar att detta dock inte innebär att alla som uttrycker en viss sexuell identitet nödvändigtvis är lika eller måste ha något gemensamt. Trots att heteronormen idag blir mer och mer ifrågasatt

kan det vara problematiskt att inta positioner som bryter mot denna norm om man inte har stöd från sin sociala omgivning. Internet har fått en viktig roll vad gäller att skapa arenor, i form av exempelvis nätverk, där man kan möta och dela sina erfarenheter med likasinnade (Frisén, 2006). Även Maczewski (2002) beskriver internet som en ny typ av miljö som utvidgar gränserna för socialt samspel, där man kan diskutera och reflektera kring sådant som kan vara svårt att beröra i det fysiska sociala rummet.

Vi har i detta avsnitt beskrivit huvuddragen i de teorier och begrepp vi använder oss av för att analysera vårt textmaterial och går nu vidare till att redogöra för de överväganden vi gjort gällande studiens metodfrågor.

5. Metod

I detta kapitel kommer vi att beskriva den metod vi har valt att använda oss av samt kortfattat redogöra för vår forskningsansats. Vi kommer sedan att presentera hur vi gjort vårt urval, hur vi analyserat materialet och hur vi genomfört vår litteratursökning. Dessutom beskriver vi hur vi förhåller oss till begreppen reliabilitet, validitet och generaliserbarhet, de etiska överväganden vi gjort samt några av studiens begränsningar.

5.1 Metodval och forskningsansats

Vårt syfte med denna uppsats är att undersöka hur användare av ett internetforum för ungdomar talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet i den text vi studerat. För att göra detta valde vi att använda oss av diskursanalys som metod. I och med att vi använder oss av ett socialkonstruktionistiskt perspektiv utgår vi från att de sociala processer som sker i interaktionen mellan människor är det som skapar vårt sätt att se på och förstå världen.

Innan uppsatsen riktigt hade börjat ta form hade vi vissa tankar om vilka teorier och begrepp vi ville utgå ifrån, exempelvis heteronormativitet. Under arbetets gång har vi, utifrån textmaterialet, kompletterat med andra teorier och begrepp och vi menar därmed att vi använt oss av en abduktiv ansats. Ett abduktivt förhållningssätt innebär att teori och empiri varvas och påverkar varandra (Alvesson och Sköldberg i Larsson, 2005).

5.2 Tillvägagångssätt

Vi redogör här för hur vi gått tillväga då vi gjort vårt urval, hur vi genomfört analysen samt ger en överblick över vår litteratursökning.

5.2.1 Urval och material

På ungdomar.se finns en avdelning för forum där man kan skapa diskussionstrådar och göra inlägg på redan existerade trådar. Trådarna är kategoriserade under sju huvudkategorier. En av dessa sju kategorier är ”Nyheter och information om

Ungdomar.se”, under vilken det bl.a. finns en underkategori vid namn ”Önskemål och synpunkter på Ungdomar.se”. En annan huvudkategori heter ”Forum SEX – Fria forum för diskussioner om sex, sexualitet och sexuella läggningar”, som i sin tur har fyra underkategorier eller delforum. Två av dessa delforum heter ”Sex, sexualitet och sexuella fantasier” och ”Homo- och bisexualitet”. En ytterligare huvudkategori kallas ”Forum PLUS - Fria forum för seriösa diskussioner om allt möjligt” och har bland annat underkategorin ”Relationer, samlevnad och kompisar”.

Då vi började sökandet efter material som skulle vara intressant att undersöka läste vi först igenom många trådar i delforumen ”Relationer, samlevnad och kompisar”, ”Sex, sexualitet och sexuella fantasier” och ”Homo- och bisexualitet”. Vår första tanke var att inte använda oss av trådar ur det sistnämnda forumet eftersom vi helst ville titta på diskussioner där sexuell läggning och sexuell identitet inte fanns som ett tema utan snarare kom fram mer indirekt. Vi försökte istället koncentrera oss på de andra delforumen och tänkte att det förmodligen skulle finnas liknande trådar där, i vilka olika sexualiteter diskuterades. I dessa delforum tyckte vi dock inte att vi hittade några diskussioner som var intressanta för vårt syfte.

Vi märkte efter ett tag att de trådar i vilka olika sexuella identiteter diskuterades främst handlade om sexualiteter som anses avvika från normen. Vi förstod även att trådarna kunde flyttas till det forum som de ansågs höra hemma under, oberoende av var de ursprungligen startats. Därmed hittade vi flest trådar där man diskuterade sexuella identiteter under delforumet ”Homo- och bisexualitet”.

Det slutade med att vi valde ut tre trådar som vi såg som relevanta för vårt undersökningsområde. En av dessa låg under delforumet ”Önskemål och synpunkter på Ungdomar.se” (Tråd 1), och den hade även länkats av en diskussionsdeltagare i en annan tråd under ”Homo- och bisexualitet” (Tråd 2) för att uppmana användarna på det sistnämnda delforumet att engagera sig i diskussionen. Denna andra tråd betraktar vi därför som en del i den ursprungliga diskussionen. Den tredje tråden (Tråd 3) är hämtad ur homo- och bisexualitetsforumet. Vad dessa trådar handlar om förklarar vi vidare under *Resultat och analys*.

När vi valt ut trådarna har vi tittat på hur många inlägg som gjorts, därför att vi ville ha så mycket text som möjligt att undersöka. Vi har även försökt välja trådar där många olika personer skrivit inlägg för att få en större bredd bland användarna. För att ge en tydlig överblick över aktiviteten i trådarna redogör vi nedan för hur många inlägg varje tråd har, hur många olika skribenter som deltagit i diskussionen samt hur många visningar trådarna haft. Alla trådarna är fortfarande öppna för att skriva nya inlägg och dessa siffror gäller alltså under den period då vi gjort denna studie.

	Antal inlägg	Antal skribenter	Antal visningar
Tråd 1	131 st	35 st	573 st
Tråd 2	13 st	4 st	104 st
Tråd 3	161 st	57 st	2671 st

Det skiljer sig åt huruvida användare väljer att uppge kön och/eller ålder och även om man uppgett detta kan vi inte veta om det stämmer eller ej. En del inlägg finns kvar trots att de personer som skrivit dem har avregistrerat sig som medlemmar från sajten och man kan på så sätt varken se nickname, kön eller ålder. Därmed har vi valt att inte lägga någon vikt vid köns- eller åldersfördelning gällande skribenterna. Det innebär även att det finns ytterligare skribenter utöver de som redovisas ovan, i form av avregistrerade medlemmar. Vi anser dock inte att detta påverkar vårt resultat nämnvärt i och med att vi inte fokuserar på enskilda skribenter.

5.2.2 Analysmetod

För att analysera vårt textmaterial har vi valt att använda oss av diskursanalys. Winther Jørgensen och Phillips (2000) skriver att begreppet diskurs används på olika sätt i olika sammanhang och kan uppfattas som ganska otydligt, men ett huvuddrag inom denna tradition är att det handlar om ett visst sätt att tala om och förstå världen. Sätten vi talar på ses utifrån detta perspektiv inte som neutrala avspeglningar av omvärlden utan som bidragande till att skapa och förändra den. Diskursanalys innebär således att man analyserar de olika mönster som språket struktureras utifrån (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Ur den kritiska diskursanalysen, inom vilken Norman Fairclough är ledande, har vi valt att hämta vissa begrepp som vi funnit användbara. Enligt Fairclough (i Winther Jørgensen & Phillips, 2000) bidrar diskurser till att reproducera och förändra kunskap, identiteter och sociala relationer, på samma gång som den påverkas av andra sociala strukturer och praktiker. Detta innebär att diskurser både är konstituerande och konstituerade. Fairclough menar att diskurser har tre olika funktioner; de bidrar till att konstruera sociala identiteter, sociala relationer samt kunskaps- och betydelsesystem. Vidare menar han att man vid analys av en diskurs ska fokusera på den kommunikativa händelsen, det vill säga ett fall av språkbruk, vilket för oss innebär de texter som utgör vår empiri. Dessutom ska man fokusera på diskursordningen, vilket Fairclough beskriver som det antal diskurstyper som finns inom en viss kontext. Diskurstyper består i sin tur av olika diskurser och genrer – de språkbruk som har att göra med vissa sociala praktiker (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). I och med att vi inte använder oss av Faircloughs hela modell skiljer sig vårt sätt att använda dessa begrepp delvis från hur han använder dem. Vi anser oss dock ha gjort en möjlig tolkning av begreppen och menar att de fyller en funktion i vår analys.

I analysen av vårt material utgår vi från att det finns en övergripande diskurs kring sexualitet, som bland annat innefattar idén om att det finns ”naturliga” och ”onaturliga” sexualiteter (Burr, 2003). I den kommunikativa händelsen, alltså texterna, vi tittar på menar vi att man kan urskilja en diskursordning kring sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet, som befinner sig inom denna övergripande sexualitetsdiskurs. Genom att identifiera olika mönster, och avvikelser från dessa, har vi försökt fånga de diskurstyper som ryms inom denna diskursordning. De mönster och teman vi funnit ser vi då som olika diskurstyper, alltså genrer och diskurser. För att öka läsbarheten har vi försökt att sätta lämpliga rubriker för att förtydliga dessa, men under analysens gång upptäckte vi att det var svårt att avgränsa olika områden från varandra. Vi vill därför påpeka att de olika sätten att tala om kategorisering av sexuell identitet är tätt sammanhängande och att de olika rubrikerna därmed lätt flyter in i varandra.

Då vi valt ut vilka diskussionstrådar vi skulle analysera läste vi igenom dem ytterligare några gånger. Därefter ritade vi upp en tankekarta för att strukturera upp vilka olika diskurstyper vi tyckte oss se i respektive tråd och hur vi uppfattade att dessa hängde ihop med och förhöll sig till varandra. Vi gick sedan tillbaka och läste trådarna igen och utgick då från de diskurstyper vi funnit. Vid varje genomläsning tittade vi alltså specifikt på ett visst tema och tog fram de citat som vi tyckte passade in i respektive tema. Detta gjorde vi var för sig, för att sedan jämföra vilka citat var och en av oss valt ut. Vi valde att göra på detta sätt för att pröva om vi såg olika saker i diskussionstrådarna och uppfattade texten på olika sätt, vilket vi i viss mån också gjorde. Detta såg vi främst som positivt då det innebar att vi kunde diskutera texten utifrån dessa delvis olika perspektiv.

När vi kommit så långt var det dags att börja med själva analysen av texten. Med utgångspunkt i våra teman diskuterade vi vilka olika tolkningar som vi ansåg oss kunna göra av texten, utifrån teori och tidigare forskning, och valde ut citat som vi tyckte belyste dessa. Trådarna analyserades var för sig för att sedan knytas ihop i diskussionen.

5.2.3 Litteratursökning

För att söka efter litteratur till uppsatsen har vi främst utgått från Göteborgs universitets hemsida och där använt oss av GUNDA, LIBRIS, samt några av de databaser som finns tillgängliga på universitetets hemsida och då främst av CSA Social Sciences. Genom referenslistor i de böcker, avhandlingar, uppsatser och artiklar vi funnit intressanta har vi även kunnat hitta ytterligare relevant litteratur.

Vi har inte minst fått värdefulla litteraturtips av vår handledare Helena Johansson och av Kristina Alstam som är doktorand på institutionen.

Vi har använt oss av sökorden *internet**, *sexuality**, *construct**, *label**, *identity*, *sexual identity*, *youth* och *heteronormativity* i olika kombinationer och på så sätt försökt täcka in vårt forskningsområde. Vi har funnit fyra artiklar som vi ser som relevanta för vår studie vilka presenterats under rubriken *Tidigare forskning*. Vi har inte haft möjlighet att gå igenom alla artiklar som kommit fram vid våra sökningar och kan därför ha missat relevant material. Dessutom är vi medvetna om att vi med hjälp av andra sökord hade kunnat få fram ytterligare användbar litteratur.

5.3 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Inom all vetenskaplig forskning ställs det vissa krav på reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. Vi ger först en kort beskrivning av vad dessa begrepp innebär samt begreppens roll inom den kvalitativa, och främst socialkonstruktivistiska, forskningen för att sedan beskriva hur vi förhåller oss till begreppen i vår studie.

Reliabiliteten i en studie handlar om forskningsresultatets tillförlitlighet. Exempel på faktorer som innebär att en studie anses ha hög reliabilitet är att man får fram pålitliga resultat vid upprepade mätningar (Lilja, 2005) samt att olika forskare, med hjälp av samma metod, kommer fram till liknande resultat (Thurén, 2007). Begreppet validitet

beskrivs som en studies förmåga och framgång i att undersöka det den ämnar undersöka (Kvale & Brinkmann, 2009).

Kvale (1997) tar upp olika former av generaliserbarhet inom kvalitativ forskning, bland annat statistisk generalisering som innebär att man gör ett slumpmässigt urval ur en population för att sedan kunna generalisera till populationen som helhet. Han tar även upp analytisk generalisering, vilket syftar på en noggrann bedömning av huruvida resultaten i en undersökning kan ge vägledning gällande hur en annan situation kan komma att se ut (Kvale, 1997).

Helena Johansson (2006) skriver att begreppen reliabilitet och validitet, i och med att de präglas av en grundsyn på sanning som objektiv, blir svåra att kombinera med ett konstruktionistiskt perspektiv. Enligt socialkonstruktionismen är uppfattningen om vad som är "sant" främst ett resultat av sociala konstruktioner som skapas utifrån olika kulturella, historiska och sociala sammanhang (Johansson, 2006). Utifrån detta perspektiv finns det således fler än en möjlig "sanning". Winther Jørgensen och Phillips (2000) beskriver att forskaren, som har ett konstruktionistiskt synsätt, själv ingår i och är påverkad av rådande normer. Denne blir i och med detta en del av den diskurs som studeras och måste därför sträva efter att ställa sig så neutral som möjligt till texten.

Att begreppen reliabilitet och validitet kan vara problematiska att använda sig av inom konstruktionistisk forskning innebär dock inte att denna är fri från krav så som vetenskaplighet och transparens (Johansson, 2006). För att diskutera giltigheten i sina resultat väljer dock flera kvalitativa forskare att ersätta validitets- och reliabilitetsbegreppet med andra begrepp (Kvale, 1997). Ett exempel på detta ger Johansson (2006) som beskriver Stephanie Taylors förslag på kriterier för god kvalitativ forskning. Vi har valt att ta fasta på två av dessa begrepp som vi ser som relevanta för vår studie. Det första kriteriet är *koherens*, vilket innebär att forskningen ska vara logiskt sammanhängande och grundas på argument. Vi anser att vi i vår studie beskriver vår metod och analys på ett sätt som gör det möjligt för läsaren att följa våra slutsatser och tolkningar och därmed försöker vi uppfylla detta kriterium. Ett annat av Taylors kriterier är att forskningen ska *lokaliseras* utifrån tidigare forskning (Johansson, 2006). Vi strävar efter att uppfylla detta kriterium genom att sätta våra resultat i relation till annan forskning inom området.

Vi gör inga anspråk på att kunna generalisera utifrån vår studie. En möjlig generaliserbarhet lämnar vi åt läsaren att bedöma utifrån hur vi beskrivit våra resultat och tolkningar och förankrat dessa i teori och tidigare forskning.

Barbara F. Sharf (1999) uppmärksammar att en utsaga kan förändras genom författarens tolkning samt genom vilka delar av diskursen man väljer att lyfta fram för att illustrera sina resultat. Vi är medvetna om att de tolkningar vi gör av materialet inte är de enda möjliga. Hade man valt att titta på texten utifrån andra perspektiv eller med andra teoretiska utgångspunkter hade analysen och resultatet kunnat vara ett annat. Vi anser dock att vi på ett tydligt sätt redogör för den process som lett fram till vårt resultat. I och med ovanstående resonemang vill vi tydliggöra hur vi gått tillväga för att försöka uppnå en viss vetenskaplighet och transparens i vår uppsats.

5.4 Etiska överväganden

Malin Svenningsson (2001) studerar i sin avhandling *Creating a sense of community* kommunikationen i ett chattrum. Det chattrum hon valt är öppet att läsa och ta del av för alla som har tillgång till internet. Man kan logga in och läsa det som skrivs utan att tillkännage sin närvaro och det krävs inget medlemskap för detta. Vi menar att den kontext vi valt att undersöka, ett öppet internetforum, kan jämföras med chattrummet i Svenningssons studie. Man behöver inte vara medlem för att läsa i forumet, men däremot för att kunna vara aktiv och skriva inlägg. De som använder forumet är medvetna om att det de skriver är offentligt för alla att läsa och enligt sajten har användarna fullt ansvar för det material de väljer att kommunicera. Detta tydliggörs även i en paragraf under sajtens regler för användning av sidan, under vilken forumet beskrivs som ett publikum och därmed inte till för privata konversationer (www.ungdomar.se). Om man vill kommunicera privat kan man göra det via e-mail eller chatt. I och med dessa förutsättningar har vi valt att uppge sajtens namn, då allt material vi använt oss av kommer från det öppna forumet.

Sharf (1999) menar dock att det, trots ett internetforums offentlighet, kan vara svårt att dra gränsen mellan vad deltagarna upplever som offentligt och privat. Dessutom anser hon inte att det är troligt att dess deltagare överväger möjligheten att deras uttryck skulle kunna vara föremål för observation och analys i forskningssyfte. Att inte avslöja sitt namn och inte heller närvara fysiskt i samtalet vid internetkommunikation ger en känsla av anonymitet som kan bidra till att man berättar saker om sig själv som man inte hade berättat i ett annat sammanhang på grund av ett ämnes känslighet (Sharf, 1999). Dessa aspekter har stor betydelse för hur vi etiskt ska förhålla oss till vårt material.

Sättet vi valt för att samla vår information har inneburit att vi inte tillkännagivit vår närvaro och inte har deltagit i kommunikationen. På detta sätt kan man, enligt Löfberg (2008), få tillgång till en mer "naturlig" diskurs i och med att man som forskare inte medverkar i eller påverkar det som studeras. Detta får dock konsekvenser för hur vi förhåller oss till informations- och samtyckeskravet, vilket innebär att de personer som är föremål för forskning ska informeras innebörden av sitt deltagande i en studie samt ges möjlighet att avbryta sin medverkan (Svenningsson, 2001). För att kunna tillgodose informations- och samtyckeskravet hade vi varit tvungna att kontakta alla de användare på sajten som deltagit i de diskussionstrådar vi undersöker. Det hade inte varit möjligt i och med att vissa inlägg postats av avregistrerade medlemmar samt med tanke på den tid det hade tagit att komma i kontakt med alla övriga diskussionsdeltagare. Detta är även ett av Löfbergs (2008) argument kring varför hon inte informerat eller begärt samtycke från deltagare i sin studie.

Konfidentialitetskravet innebär att deltagare i en studie ska garanteras största möjliga konfidentialitet och att personliga uppgifter inte ska förvaras tillgängligt för obehöriga. Vi anser oss uppfylla detta krav i och med att vi inte har någon mer information om "våra" skribenter än vad de väljer att presentera på sajten och således inte har någon möjlighet att identifiera dem utanför internet (Svenningsson, 2001). När man skriver på forumet gör man det under sitt valda nickname och är på så sätt, till en viss grad, anonym. Det finns dock en möjlighet att andra skulle kunna identifiera ett särskilt nickname och vi har därför valt att använda fingerade nicks. Eftersom valet av nickname har att göra med hur personen vill framställa sig själv och bli uppfattad av andra samt ofta väljs med viss omsorg (Svenningsson, 2001; Löfberg,

2008) har vi försökt uppfinna relativt neutrala nicks. Detta på grund av att vi vill undvika att skapa förutfattade meningar om deltagarna som kan påverka hur de tolkas av läsaren. Vi har också strävat efter att de fingerade användarnamnen till viss del ska spegla hur det kan se ut på sajten. Efter att ha hittat på så många nicks som vi behövde delade vi slumpvis ut dessa till de skribenter vi citerar.

Trots att nicket inte kan kopplas till en fysisk person kan det ändå vara identitetsskapande för deltagaren online. Om man dessutom frekvent besöker en viss sida eller ett forum blir detta en del av nätidentiteten som andra kan känna igen. Att inte kränka nätinformaternas integritet handlar inte bara om att skydda deras offline identitet utan även deras online identitet (Löfberg, 2008).

Judith S. Donath (1998) diskuterar identitetsskapande på internet och använder begreppet pseudonymitet. Hon menar att de uppgifter som en användare väljer att berätta om sig själv kan påverka hur andra kommer att tolka det denne skriver. Uppgifter kan lämnas genom en profilsida men också genom vilket nick man använder eller om man valt en bild att ha som avatar. Donath menar att det finns en skillnad mellan att ha anonymitet på internet och att ha en pseudonymitet. Den pseudonyma identiteten behöver inte ha något samband med den person man är utanför internetarenan, men kan ha många egenskaper på internet som man låter andra lära känna. Det är utifrån dessa egenskaper som personens inlägg kommer att tolkas. Detta innebär att olika identiteter kan skapas och användas på olika platser, samt att man kan anta en identitet som inte har något med den verkliga personen att göra och därmed utge sig för att vara vem som helst. Vidare menar Donath att ett anonymt inlägg däremot inte säger någonting om författaren, utan är helt fritt från andra påverkningar än själva textens innehåll, och på så sätt är helt utan anknytning till en person. De pseudonymer man skapar genom nicks och vad man väljer att berätta om sig själv på en eventuell profilsida ger en beskrivning av personens online identitet (Donath, 1998).

Svenningsson anser att de samtalsämnen som avhandlas i det chattrum hon studerat inte är så känsliga att det skulle vara oetiskt att skriva ut deltagarnas nicknames, i och med att chattrummet uppfattas som en öppen arena. Trots att även det forum vi undersöker är offentligt, och trots att användarnamn kan vara en intressant aspekt i datamaterialet (Löfberg, 2008), bedömer vi att diskussioner kring sexuell identitet är ett ganska känsligt ämne. Därav vårt beslut att inte röja skribenternas nicknames.

För att ytterligare värna om skribenternas integritet har vi gjort vissa ändringar i citaten, som att korrigera felstavningar och skriva ut hela orden där skribenter använt förkortningar. Vi har även bytt ut enstaka ord för att göra det svårare att hitta citatet genom att söka på internet. Vissa av citaten har vi dock haft svårt att ändra utan att förändra innebörden av det skribenten uttrycker. Då vi ansett att dessa citat är viktiga för att belysa delar i texten har vi valt att ändå ha med dem. Vi är därför medvetna om att några av citaten kan letas upp via en sökmotor på internet och att det därmed, i en del fall, är möjligt att hitta tråden som citatet är hämtat från.

Vårt fokus har varit på samspel och diskurser och inte på någon enskild skribent, vilket är ett resonemang som även förs av Svenningsson (2001) och Löfberg (2008). Med utgångspunkt i ovanstående etiska ställningstaganden anser vi att vi genom studiens utformning inte utsätter skribenterna för fysisk eller psykisk skada, förödmjukelse eller kränkning.

5.5 Begränsningar och svårigheter

Eftersom materialet vi har använt oss av är offentligt, det vill säga att trådarna och inläggen är skrivna i ett öppet forum som alla har möjlighet att gå in och ta del av, har vi valt att inte be skribenterna lämna samtycke då vi använt oss av deras texter. Detta kan i sig innebära en begränsning dels för att vi inte kan be skribenterna att fördjupa eller utveckla sina inlägg och dels för att det inte finns möjlighet för dem att kommentera våra tolkningar. Vi har därför varit tvungna att förhålla oss relativt försiktigt till de citat vi valt att använda.

Sajten vi har använt oss av har valt att kategorisera diskussionstrådar som på något sätt har att göra med homo- och bisexualitet under en egen kategori. Detta kan ses som en begränsning för oss eftersom det finns risk för att personer som inte tycker sig ingå i någon av dessa kategorier/läggningar inte går in och diskuterar under dessa trådar. Det kan innebära att detta inte ger en bred bild av hur ungdomar på sajten generellt talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet. Syftet med studien var dock inte att ge en generell bild av hur sajtens användare talar om detta, utan hur man talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet i just de diskurser vi har tittat på. För vår studie kan detta också ha inneburit att den diskursordning vi har analyserat inte innehåller hur man pratar om kategorisering/ickekategorisering av en heterosexuell identitet. Dock är vår uppfattning att detta inte förekommer på samma sätt som diskussioner kring kategorisering/ickekategorisering av sexuella identiteter som faller utanför normen.

Något annat vi kan se som en begränsning är att det kan vara svårt att förhålla sig neutralt till materialet i och med att vi själva är påverkade av diskurser och samhällsnormer kring sexualitet och sexuell identitet. Vi har gjort vårt bästa för att försöka ha en så förutsättningslös utgångspunkt som möjligt, men vi inser att det inte är genomförbart att tillfullo ställa oss utanför de diskurser vi studerar.

6. Resultat och analys

I detta kapitel beskriver vi våra resultat, vilka exemplifieras med citat ur texten, samt analyserar dessa. För att göra det lättare att följa våra resonemang och de tolkningar vi gjort, samt för att förhoppningsvis ge läsaren möjlighet att göra egna tolkningar och se hur vi gjort vår analys, har vi valt att varva resultat och analys istället för att ha dessa delar i separata avsnitt. Huvudrubrikerna utgörs av våra frågeställningar och underrubrikerna kopplas till de mönster och teman, alltså de diskurstyper, vi funnit relevanta och intressanta.

Vi redogör först för hur man talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet, vilket presenteras under rubrikerna *Kategorisering – för andras skull?*, *Att "hitta" sig själv*, *Att utvidga existerande kategorier* samt *Föränderlig eller fast – person eller kön*.

Därefter redogör vi för hur man talar om negativa och positiva aspekter av att diskussionstrådar kategoriseras på ett visst sätt i forumet. Våra teman kring detta beskrivs under rubrikerna *Funktion – praktisk och känslomässig*, *Exkluderande och kränkande*, *Trygghet och fristad* samt *Acceptans eller motstånd*.

6.1 Hur talar man om sexuell identitet, samt hur talar man om att kategorisera eller definiera sin sexuella identitet?

Den första tråden vi analyserat skapades i februari 2008 och diskussionen vi tittat på har pågått fram till september 2010. Enligt personen som startat denna tråd skriver många i forumet för att få svar på vilken sexuell läggning de har. Syftet med tråden är därför att reda ut begreppen kring definitioner av olika sexuella läggningar.

6.1.1 Kategorisering - för andras skull?

I vårt textmaterial kan vi se olika sätt att tala om kategorisering av sexuell identitet. En diskurstyp vi tycker oss urskilja är att man talar om att andra personer och samhället i stort förväntar sig att man ska kategorisera sin sexuella identitet. Vi tycker oss se olika sätt att bemöta dessa förväntningar på, vilket vi analyserar under denna rubrik.

Naboo: "Eller så struntar man i att definiera sin läggning, och försöker istället ägna sig åt att bara vara. Jag ser det som totalt onödigt att placera sig någonstans, och t.ex. säga att man är homo-, bi- eller whateversexuell. Genom att "placera sig", kategoriserar man sig i samhällets påhittade "fack" som uppstått för att "ha koll" på de som inte är som normen och alltså heterosexuella. Detta gör dessutom att det skapas många fördomar om de som skiljer sig från normen - På grund av att de som skiljer sig är främmande för en själv, och inget man är särskilt insatt i. Jag tänker i alla fall inte placera mig någonstans."

Naboo uttrycker att det är onödigt att kategorisera sin sexuella läggning och skriver att det är samhället som har skapat olika "fack" för att synliggöra de som avviker från den heterosexuella normen. Heteronormen innebär att heterosexualiteten upprätthålls och premieras som det normala och eftersträvarsvärda, och därmed ses det som avviker från denna norm som onormalt (Ambjörnsson, 2006). Vi tycker oss se ett mönster inom diskursordningen där det som citatet ovan beskriver återkommer i många fall och vi menar att man kan tolka det som ett motstånd mot de heteronormativa strukturer som finns i samhället. Yon-Leau & Muñoz-Laboy (2010) drar en liknande slutsats i sin studie där de finner att en anledning till att inte kategorisera sig är för att göra motstånd mot rådande klassifikationssystem för sexualitet. Ambjörnsson (2006) skriver även att vi i vårt samhälle lägger stor vikt vid att identifiera människor utifrån facken homo- och heterosexuell, men att homo- och heterosexualitet enbart existerar i relation till varandra – man vet vad man är genom att jämföra med vad man inte är. Vi tolkar Naboo's citat som ett exempel på detta. Genom att kategorisera och skilja mellan olika sexuella läggningar kan man avgöra sin egen sexuella läggning, utifrån vad man inte är. Naboo uttrycker även att de olika "facken" bidrar till att skapa fördomar i och med att de som skiljer sig från normen ses som något "främmande". Ett sätt som Ambjörnsson (2006) beskriver att heteronormativiteten vidmakthålls är genom skapandet av olika stereotyper. En person eller grupp som avviker från normen tillskrivs då vissa generella egenskaper som ofta är förenklande och överdrivna, och därmed reduceras personen eller gruppen till en förutsägbar stereotyp (Hall i Ambjörnsson, 2006). Vår uppfattning är att fördomar och stereotyper är tätt sammanhängande, då stereotypa bilder av en viss grupp reproduceras genom fördomar och vice versa. Stereotypa föreställningar innehåller, enligt Ambjörnsson (2006) ofta negativa egenskaper och gör avvikelserna till något förutsägbart och fast. Det som innefattas i normen ses däremot som mer allmängiltigt, varierande och föränderligt. Att, som Naboo skriver, inte vilja placera

sig någonstans tolkar vi som ett sätt att ställa sig utanför det normativa systemet för att undvika att bidra till återskapandet av olika heteronormativa föreställningar och de fördomar som dessa skapar.

fredagsbarn: *"Jag definierar mig också som pansexuell, om jag nu ska sätta någon etikett alls, men det är som du säger få som känner till det. Då är det lättare att säga bisexuell vid en direkt fråga, och kanske utveckla om det behövs. Tror egentligen att många skulle må bra av att inte behöva definiera sig alls. Det skulle nog ta bort en del ångest i världen."*

miintpastill: *"Det är just det jag försöker få alla att förstå, men människor räds det de inte förstår och det är lättare att förstå något som kan placeras in i ett "fack" där begreppet går att slå upp på Wikipedia."*

fredagsbarn: *"Så sant... Det som är det svåra är ju att människor har ett behov av ordning och reda i huvudet för att överleva, så det är inte något man bara kan radera ut, vilket väl är både bra och dåligt. Man vill ju gärna kunna slå sig för bröstet och säga "HÄR ÄR JAG" men då skulle väl frågan genast komma: "och vad är du då?" eller så skulle folk bara titta snett på en... Det är synd om människorna."*

Ovanstående citat handlar om andras behov av att kategorisera en och att placera in människor i så kallade fack för att kunna förstå varandra. Detta resonemang kan vi se som ett återkommande mönster i texten. Vi ser kategorier som ett resultat av de rådande normer och diskurser som finns i samhället. Martinsson och Reimers (2010) beskriver att det är svårt att tänka sig ett samhälle utan normer och att det är genom normerna som vi förstår oss själva och andra.

Skribenterna talar om att behovet av definitioner och kategorisering även bygger på en rädsla för det man inte kan förstå eller förklara. Winther Jørgensen och Phillips (2000) beskriver att ett av syftena med diskursanalysen är att titta på de konsekvenser som uppstår genom olika diskursiva framställningar av verkligheten. Enligt Jacobsson m.fl. (2010) leder klassificeringen av människor utifrån olika sociala kategorier till att det skapas förväntningar om hur man ska bete sig. Därmed innebär kategoriseringen en viss maktutövning. I detta sammanhang kan vi se det som en konsekvens, av diskursen kring sexuell identitet, att man känner sig tvingad att definiera sig för att inte vara någon/något som samhället räds eller uppfattar som konstigt. Som det beskrivs i citaten kan detta innebära att man intar en position som egentligen inte stämmer överens med ens egen självuppfattning och det uttrycks en tro om att människor överlag skulle må bättre av att slippa definiera sig.

miintpastill: *"(...) Enklast är att bara strunta i att kategorisera sig själv och bara flyta med. Fungerar bra för mig i alla fall!"*

cold_water: *"Exakt. Folk kommer dock att kategorisera en åt en, så ifall man har en chans att välja hur de ska kategorisera en så är det ju bättre..."*

miintpastill: *"Jag blir ständigt kallad flata även fast jag passar bättre i kategorin bi och folk som inte känner mig utgår från att jag är straight. Så det spelar ingen större roll vilken etikett du sätter på dig själv. Folk sätter den som passar dem bäst."*

Att kategorisera sig själv innan andra gör det kan ses som ett sätt att ta kontroll över hur man ska kategoriseras och uppfattas. Miintpastill uttrycker att det är svårt att påverka hur andra kommer att kategorisera en, oavsett hur man ser på sig själv, och att det då är lättare att inte kategorisera sig alls. Vår tolkning av denna inställning är att då man inte har någon möjlighet att ta kontroll över hur man uppfattas av andra

väljer man istället att inte kategorisera sig överhuvudtaget. Som subjekt i en viss diskurs tilldelas man olika subjektpositioner som man antingen kan acceptera eller motsätta sig (Burr, 2003). Davies och Harré (i Burr, 2003) ser två sidor av denna positionering, att man dels kontrolleras av diskursen och dels kan påverka den. Genom att medvetet och aktivt inta en självvald position tar man makten över vilken kategori man ska ingå i och kan förhandla kring innebörden av denna position (Burr, 2003). Dessa strategier finner även Yon-Leau & Muñoz-Laboy (2010) i sin studie. De ser att ungdomarna utmanar samhällets klassifikationssystem av sexualitet genom att antingen strategiskt välja hur de kategoriserar sig eller genom att kritisera och ifrågasätta kategorierna och alltså inte kategorisera sig (Yon-Leau & Muñoz-Laboy, 2010).

Vi har här tagit upp olika sätt att tala om strategier för att bemöta de krav som ställs på att man ska definiera sin sexuella identitet utifrån samhällets normer. Enligt vår tolkning kan man då välja att aktivt inta en självvald position eller välja att göra motstånd genom att inte kategorisera sig överhuvudtaget. Vi har även tagit upp att en konsekvens av att man förväntas definiera sin sexuella identitet kan vara att man väljer att ”offentligt” definiera sig på ett sätt som kan förstås av andra, även om man själv upplever sin identitet på ett annat sätt.

Till skillnad från den diskurstyp vi presenterat ovan tycker vi oss, inom diskursordningen vi tittat på, också se en diskurs där man talar om ett behov av att kategorisera och definiera sin sexuella identitet för att ”hitta” och förstå sig själv, vilket vi nu kommer att beskriva.

6.1.2 Att ”hitta” sig själv

I talet om den sexuella identiteten uttrycks ibland en osäkerhet kring hur man ska definiera sig. Denna osäkerhet hanteras på olika sätt, exempelvis genom att aktivt välja att inte definiera sig, vilket vi tagit upp tidigare. Osäkerheten kan även uppfattas som någonting problematiskt och svårhanterligt, vilket enligt vår tolkning är främst i de fall då man ser sexualiteten som en viktig del av ens identitet.

StarboX: *”(...) Och det skulle vara så otroligt skönt att hitta sig själv och känna sig ”hel”. Känns som jag har letat och sökt efter mig själv hela min uppväxt utan att lyckas riktigt. Medan kompisar har skaffat pojkvänner och stadgat sig.”*

Att tala kring den sexuella identiteten som något man söker efter och vill hitta ser vi som en diskurstyp som återkommer i tråden. Vi uppfattar det StarboX beskriver ovan som att innan man vet hur man ska definiera sin sexualitet så kan det finnas en risk att man inte känner sig ”hel”. Detta menar vi kan tolkas som att den sexuella läggningen då är en viktig del av ens identitet och att det är svårt att veta ”vem” man är om man inte vet ”vad” man är.

Burr (2003) menar att man kan tala om en diskurs kring individualism, inom vilken människor uppfattas ha vissa kombinationer av personlighetsdrag, övertygelser, förmågor och åsikter. Enligt Burr är vi vana vid att utgå ifrån att detta är något som kommer inifrån oss själva, antingen som något medfött eller som tillägnat genom erfarenheter. Enligt socialkonstruktionismen ses dessa kvaliteter och egenskaper inte som essentiella, utan som skapade genom språket utifrån de diskurser som finns. Burr

skriver att man istället för att använda begreppet personlighet, inom socialkonstruktionismen, hellre talar om identitet för att uppmärksamma att det handlar om något socialt skapat eller tilldelat snarare än något inneboende. Att identifiera något innebär då att detta objekt *ges* en identitet. Burr tar exemplet att identifiera en växt eller ett djur och menar att man genom att säga att något är ett "ogräs" eller ett "vilt djur" inte pekar ut några inneboende karaktärsdrag utan att innebörden av dessa ord ligger i vilken betydelse de har tilldelats i ett specifikt sammanhang (Burr, 2003). Ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv är föreställningen om att "hitta sig själv", ifall detta syftar på något som redan finns inom en för att upptäckas, därmed inte möjlig.

Vi tar senare i detta avsnitt upp hur man talar om ett behov av att utvidga existerande kategorier för att motverka de begränsningar som de kan innebära. Det kan då bli lättare att hitta en definition som bättre stämmer överens med hur man vill kategorisera sin sexuella identitet. Att det finns fler alternativ att välja mellan behöver dock inte underlätta i sökandet efter en sådan definition utan kan ibland till och med försvåra.

coincidence: "(...) men det är enklare att veta. Och nu när jag vet att det finns ett till alternativ till vad jag är så kommer jag ju gå runt och tänka på det. Jag kommer fortsätta säga att jag är bi, men jag vill ändå själv veta om jag är pan- eller bisexuell för min egen skull. Inte som någon jävla etikett."

Vi tolkar detta citat som att det har blivit svårare för coincidence att definiera sin sexuella läggning i och med att det finns fler kategorier att välja mellan. Behovet av att definiera sig uppfattar vi här som något man vill göra för att förstå sig själv, alltså för sin egen skull och inte för någon annans. Martinsson och Reimers (2010) beskriver att det är genom olika normer som det görs möjligt att förstå omvärlden, och de rådande normerna är även det man har att rätta sig efter för att förstå sig själv.

miintpastill: "(...) om man helt plötsligt inser/upptäcker/accepterar att man kanske inte var den man trodde att man är, skapar det ju en inre konflikt som man måste reda ut för att kunna bli en hel människa."

Vår tolkning är att detta citat kan ses som ett uttryck för hur man omförhandlar sin identitet, och denna förhandling sker utifrån de kategorier och positioner som finns att tillgå. Burr (2003) menar att processen där vi konstruerar och förhandlar kring våra egna identiteter ofta är konfliktfylld, i och med att människor ständigt kämpar med att motsätta sig eller göra anspråk på de representationer som finns tillgängliga inom diskursen. En möjlig tolkning av "att känna sig hel"/"bli en hel människa" skulle kunna vara att det handlar om att hitta ett tillfredställande sätt att förhålla sig till sig själv utifrån tillgängliga kulturella och sociala föreställningar och kategorier.

Ephrigan: "Det är viktigt att komma ihåg att vissa känner starkt att man "är" sin sexuella läggning och för andra är det man gör och känner inte kopplat till vem man är. Att du känner på ett sätt idag behöver inte betyda att det alltid kommer att vara så, läggningar kan förändras med tiden."

Med detta citat vill vi illustrera något som vi tolkar som en skillnad vad gäller hur man väljer att kategorisera eller inte kategorisera sig själv och sin sexuella identitet inom diskursordningen vi studerat. I diskussionen tycker vi oss utläsa att man å ena

sidan talar om sexuell identitet som oviktigt att definiera. Man ”är den man är” och det behöver inte bekräftas utifrån förutbestämda kategorier. Man anser sig alltså inte behöva placera sig i något ”fack”, varken för sin egen eller någon annans skull. I detta fall kanske man inte ser den sexuella läggningen som så tätt knuten till vem man ”är”. Det talas å andra sidan om ett behov av, eller en vilja, att kategorisera den sexuella identiteten vilket vi uppfattar som beroende på att den sexuella läggningen är en viktig del av identiteten och därför måste benämnas. De referensramar man då har att utgå ifrån är de kategorier som är gällande i samhället och det är med hjälp av dessa man förstår sig själv och andra.

Vi har under denna rubrik beskrivit hur man talar om att vilja kategorisera sin sexuella identitet för sin egen skull. Vi tolkar det som att de referensramar man då har att förhålla sig till, likaväl vad gäller att förstå sig själv som att förstå omvärlden, är socialt skapade föreställningar. Dock uppfattar vi det som att dessa socialt konstruerade kategorier i många fall inte underlättar för att ”hitta” sig själv utan snarare kan komplicera ”sökandet”.

Under följande rubrik analyserar vi hur man talar om existerande kategorier som alltför begränsande. Vi har här tagit upp en diskurs där flera alternativa definitioner kan uppfattas som förvirrande, men vi finner även att man talar om detta som något som kan underlätta för att hitta en definition man kan identifiera sig med.

6.1.3 Att utvidga existerande kategorier

Att inte kunna identifiera sig med någon av de kategorier som finns tillgängliga kan bli problematiskt eftersom det är de referensramar som används för att förhålla sig till och förstå andra och sig själv. Om man placerar sig under en viss kategori så förutsätts man uppfylla vissa förväntningar kring beteende och egenskaper som vi genom språket tillskrivit just den kategorin (Jacobsson m.fl., 2010). Brooks och Quinas (2009) resultat visar att en del kvinnor uttryckte att deras känslor och beteenden inte passade in i någon av de traditionella kategorierna lesbisk, hetero- eller bisexuell, och att detta var en anledning till att inte definiera sig alls (Brooks & Quina, 2009). Liknande resonemang finner vi även i vårt material.

abstrus99: ”(...) Jag har ingen som helst aning om vad min sexualitet skulle klassas som... kan inte identifiera mig till någon typ direkt av alla de olika jag läst om... eller joo, nästan bitar av de flesta kanske skulle vara bättre formulerat.”

Detta citat tolkar vi som ett exempel ur vår text på att existerande kategorier uppfattas som alltför begränsande. Ambjörnsson (2006) beskriver att detta ofta kan vara fallet för de som inte upplever sig passa in i någon av de tillgängliga kategorierna, och att dessa personer kan framstå som märkliga eller obegripliga. Vidare menar hon att även de som lever på ett sätt som överensstämmer med någon av de rådande positionerna kan känna sig fastlåsta på grund av att det finns vissa förväntningar kopplade till olika positioner om hur man ska bete sig och leva.

I diskussionstråden uttrycks ett behov av fler definitioner att välja mellan och ett exempel på hur man talar om detta visas i citatet nedan.

miintpastill: "(...) Dock har en del börjat kalla sig -emotionella om de bara blir kär i, men inte vill ha sex med ett visst kön. Exempelvis, om jag vill ha sex med både tjejer och killar, men jag blir bara kär i tjejer. Då skulle jag kalla mig biSEXUELL och homoEMOTIONELL."

I begreppen homo-, hetero- eller bisexuell innefattas vanligtvis både en beskrivning av vem man vill ha sex med och vem man bli kär i. Som vi tolkar citatet ovan så ges dessa begrepp en ny innebörd. (Homo-, hetero-, bi)sexuell syftar här på vem man sexuellt attraheras av medan (homo-, hetero-, bi)emotionell avser vem man blir förälskad eller kär i. Detta ser vi som ett sätt att utvidga existerande kategorier och utveckla de definitioner som funnits att förhålla sig till. På så sätt öppnas nya möjligheter för att hitta en definition som man upplever stämmer bättre överens med hur man uppfattar sig själv och sin sexuella identitet.

Vi har nu redogjort för ett sätt att tala om kategorier som begränsande och hur man kan underlätta att hitta en definition som man kan identifiera sig med genom att utveckla befintliga kategorier.

Under nästa rubrik går vi vidare till att beskriva hur man talar om den sexuella identiteten som något fast eller föränderligt. Vår uppfattning är att denna diskurs hänger ihop med hur man talar om huruvida det är en persons kön eller personlighet som avgör vem man blir kär i eller attraherad av, och vi har därför valt att analysera dessa diskurstyper under samma rubrik.

6.1.4 Föränderlig eller fast – person eller kön

I artikeln "*Women's Sexual Identity Patterns: Differences Among Lesbians, Bisexuals, and Unlabeled Women*" beskriver författarna att det är mer vanligt att se på sexualiteten som föränderlig bland de kvinnor som kallar sig bisexuella eller inte definierar sig alls (unlabeled) än bland de kvinnor som definierar sig som lesbiska. Bland de personer som deltar i studien finner man att främst de kvinnor som inte valt att definiera sig ser den sexuella identiteten som någonting flytande. Eftersom sexualiteten inte uppfattas som fast ses det som en möjlighet att de skulle kunna identifiera sig annorlunda i framtiden än vad de gör idag (Brooks & Quina, 2009).

Vi vet inte hur alla personer i vår studie definierar eller inte definierar sig, och att ta reda på det är inte heller vårt syfte. Därmed kan vi inte se om det finns mönster som liknar Brooks och Quinas resultat vad gäller sambandet mellan sexuell identitet och huruvida man ser denna som föränderlig eller ej. Vi finner dock att det även i vår text finns olika sätt att tala om sexuell identitet som fast eller föränderlig. Många beskriver att man inte lägger så stor vikt vid att kategorisera/definiera sig, på grund av att det är svårt att veta sin sexuella läggning och att den även kan förändras med tiden.

Dekker: "*Egentligen kan man väl inte säga säkert att man har en speciell läggning, tänk om man bara inte träffat rätt person än. Om fem år kanske jag bli djupt förälskad i en tjej. Och en tjej som kallar sig homosexuell kanske tänker på en kille om några veckor. (...)*"

Sexuell identitet konstrueras även som något som kan variera, vilket beskrivs i citatet nedan. Vi tolkar detta som att man även här ser sexualiteten som något föränderligt men till skillnad mot att inte kategorisera över huvud taget kan den här definieras olika vid olika tidpunkter.

Dream_fruit: *"(...)Jag har haft två seriösa förhållanden med killar som jag tror jag varit kär i.. har alltid haft svårt i allmänhet att bli intresserad av folk, men nu har jag mycket mer intresse för tjejer än killar (...), och jag har flickvän. Känns som jag gått från straight/möjligtvis lite bi, till homo på ett halvår."*

Ett ytterligare sätt att tala om den sexuella identiteten är att snarare se den som fast än föränderlig, men att det är något som kan ta lång tid att komma fram till.

frozenframe: *"Jag tror inte direkt att det kommer hända att jag plötsligt blir blyxförälskad i en kille. Jag vet liksom att jag är gay. Sen är det ju många som inte är säkra förrän de är vuxna, som kanske trott i hela sitt liv att man är straight men sen blir man kär i en av samma kön. Då skulle väl jag kalla det bisexualitet, om man tidigare varit tillsammans med någon av motsatt kön."*

Vi tolkar detta som att man talar om sexuell identitet som något relativt fast, men att man också kan se den som en process som över tid kan leda fram till att man "hittar" sin identitet. Ett sätt att tala kring en bisexuell identitet är att om man har känt attraktion till och fallit för båda könen, oavsett när det sker i livet, så är man bisexuell. Alltså, har man "varit" straight och "blivit" gay, eller tvärtom, så "är" man egentligen bisexuell. Ett annat sätt att tala kring detta vill vi exemplifiera med följande citat:

Basilika: *"Egentligen är det väl oerhört svårt att veta vad man har för läggning. Man kan tro att man är heterosexuell nästan hela sitt liv och sedan falla för en person av samma kön. Eller vice versa. Däremot bisexuell lär ju vara lite mer säkert, för efter att man fallit för båda könen bör ens läggning vara ett faktum. Jag tror det är såhär därför att personligheten väger tyngst, i många fall. Självklart tänder man på olika utseenden, och i det avseendet har man en viss läggning, men jag tror man kan falla för personer som man inte finner attraktiva också. För mig har det funkade så att när jag väl upptäckt att jag gillar någons personlighet så blir även deras yttre vackrare i mina ögon."*

Här uppfattar vi en viss ambivalens. Först uttrycks, till skillnad från i det föregående citatet, att man kan vara heterosexuell och sedan bli förälskad i en person av samma kön utan att benämna detta som bisexualitet. Därefter skriver Basilika att har man väl fallit för båda könen borde detta innebära att man är bisexuell. Vi ser detta som ett exempel som visar på hur svårt det kan vara att dra gränser mellan och förhålla sig till olika sexuella identiteter eller läggningar. Basilika fortsätter med att resonera kring vad det är som gör att man faller för olika personer och lämnar då kategorierna för att istället lägga fokus på att det är personligheten som avgör. Vårt sätt att tolka detta är att kategorierna i sig kan vara förvirrande och att det då kan vara lättare att diskutera utanför kategoriernas ramar. Brooks och Quina (2009) fann att de kvinnor i deras studie som inte definierade sin sexuella identitet (unlabeled) till stor del såg sexuell attraktion som baserat på personlighet snarare än ett visst kön.

Tårtan: *"(...)Man blir inte kär i ett kön, utan en person, vilket innebär att alla är bisexuella eller att sexualitet inte existerar över huvud taget(...)"*

Tårtan kritiserar hur vi delar upp och kategoriserar olika sexualiteter med utgångspunkt i att det inte handlar om kön utan om personlighet. Skribenten ifrågasätter även huruvida sexualitet över huvud taget existerar. Detta ifrågasättande menar vi ligger i linje med en socialkonstruktionistisk syn på sexualitet, som innebär att sexualiteten inte existerar på det sätt vi förstår den förrän vi ger den mening genom språket (Burr, 2003). Det betyder inte att människor inte attraheras av varandra, blir förälskade eller har olika sexuella relationer och preferenser, men det är genom hur vi

talat om det som dessa beteenden ges olika betydelser.

Här har vi, utifrån vår tolkning av texten, analyserat hur man på olika sätt talar om sexuell identitet som fast eller föränderlig. Dessutom har vi beskrivit hur vi uppfattar att man talar om könets och personlighetens betydelse gällande vem man attraheras av och blir kär i. Vi tolkar det som att i många av de fall då man talar om personligheten som en avgörande faktor framställs den sexuella identiteten som mer föränderlig än fast.

I nästa avsnitt går vi över till att analysera de andra två diskussionstrådarna i vårt material. Det vi vill belysa är olika diskurser kring kategorisering av sexuella identiteter och läggningar på sajten forum och främst hur man talar om homo- och bisexualitetsforumets funktion och hur man talar om innebörden av att det finns ett sådant delforum.

6.2 Hur talar man om negativa och positiva aspekter av att forumets diskussionstrådar kategoriseras på ett visst sätt?

De två trådar vi här ska analysera tar upp för- och nackdelar med att det på sajten finns ett eget delforum för homo- och bisexualitet. Den tråd vi främst använt ligger under delforumet "Önskemål och synpunkter på Ungdomar.se" och är skapad i juli 2010. Det senaste inlägget är skrivet i januari 2011. Diskussionen utgår från en fråga kring huruvida detta delforum egentligen fyller någon funktion. Den andra tråden vi använder oss av är startad i delforumet "Homo- och bisexualitet" och i denna länkas den förstnämnda tråden, med syftet att fler användare av homo- och bisexualitetsforumet ska engagera sig i diskussionen.

6.2.1 Funktion – praktisk och känslomässig

Ett sätt som vi funnit att man talar om huruvida det är relevant att ha en egen forumdel för homo- och bisexualitet är utifrån dess funktion på sajten. Detta uttrycks i citatet nedan, som är den fråga som tråden utgår ifrån.

green_umbrella: "Forumet "homo- och bisexualitet" är i min mening mycket överflödigt. Alla trådar jag kan tänka mig skulle skrivas där kan lika gärna placeras i ett annat forum. Vi har ett forum för relationer och samlevnad, vi har ett forum för motgångar och problem, vi har ett forum för politik och samhälle och vi har flera sexforum. Finns det någon anledning att särskilja de diskussioner som har med homo- och bisexualitet att göra från de diskussioner som inte har med det att göra?"

Här beskrivs homo- och bisexualitetsforumet som överflödigt, i och med att skribenten inte ser någon anledning till att separera diskussioner enbart utifrån sexuell läggning. Många som skriver i tråden har liknande sätt att prata om kategorisering av forumdelarna.

Bigsurprise: "Men som green_umbrella skriver i det inledande inlägget så tillför inte forumet någonting. Alla frågeställningar som hör hemma i detta forum skulle kunna postas i något av de andra forumen."

Genom att prata om homo- och bisexualitetsforumet på det här sättet ser vi det som att

man lägger fokus på forumets funktion rent praktiskt. Skribenterna beskriver att de inte kan se någon skillnad mellan de diskussioner kring relationer, sex eller kärlek som förs i homo- och bisexualitetsforumet jämfört med liknande diskussioner i andra delar i forumet, och därmed ses detta delforum som onödigt. Att ha ett delforum som kategoriseras utifrån vissa sexuella läggningar ses då som irrelevant, vilket utvecklas i citatet nedan.

molntuss: *"(...)grejen är nämligen den att även om olika underforum kan överlappa, så har i princip alla underforum på sajten ett specifikt syfte, att samla ihop trådar på närliggande ämnen. Men att det finns två forum för att diskutera politik, två forum för att på ett sakligt sätt diskutera sex (...) två forum för att diskutera motgångar och problem, två forum för att diskutera kärlek och relationer, och så vidare. Den enda skillnaden är att i ett av forumen så klumpar man helt trubbigt ihop ett antal trådar vars enda gemensamma nämnare är sexualiteten hos de personer som postar tråden, som den handlar om, eller som frågan är riktad till. Jag personligen tycker att detta är fullständigt idiotiskt."*

En annan sida av diskussionen handlar om att man tvärtom ser en funktion av att ha delforumet och inte uppfattar det som onödigt, på grund av att det underlättar för att hitta de trådar man är intresserad av. Denna diskurs uppfattar vi som mindre framträdande inom diskursordningen och vi ser den därmed som ett relativt avvikande sätt att tala om forumets funktion och nytta.

Eejaa: *"Nej den saknar inte funktion, den samlar trådar om och av homo- och bisexuella personer. Precis den funktion den ska ha och jag tycker det funkar."*

Eejaa: *"För att man lätt hittar dom (trådarna) och andra användare med samma intressen som jag (...). Jag tycker det är trevligt och skönt att ha alla homosexualitetsdiskussioner på ett ställe så man slipper leta efter dom. Nya användare som känner sig vilsna om sin sexualitet kan lätt hitta det där. Och jag känner mig snarare mer välkommen på ett forum som har en sån del än ett forum som inte har det."*

Eejaa tar i dessa två citat upp olika praktiska funktioner som att det underlättar att hitta trådar och personer på sajten, inte minst för nya användare. Skribenten tar även upp att forumet känns mer välkomnande i och med att denna kategori finns. Detta tolkar vi inte bara som en praktisk funktion utan även känslomässig, det vill säga att det kan upplevas inkluderande att ha ett delforum som riktar sig till en grupp man identifierar sig med.

Heliumballong: *"Tycker i alla fall bara att det är dumt att sprida ut alla trådar istället för att låta HBT-folket ha en gemensam samlingsplats där man dessutom lätt kan hitta alla trådar som rör ämnet."*

lurikrux: *"Jag tycker att det borde vara kvar, faktiskt. Det finns säkert många här på forumet som vill diskutera med likasinnade inom ämnet."*

Att kategorisera sig som medlem av en viss grupp för att känna tillhörighet beskriver Frisé (2006) som något som de flesta människor eftersträvar. Internet kan då fylla en viktig funktion som arena för att träffa och diskutera olika ämnen med likasinnade (Frisé, 2006). Detta kan vi se exempel på i citaten ovan och vi tolkar det som en viktig anledning till varför man vill att forumdelen ska finnas kvar.

Vi har under denna rubrik tagit upp olika sätt att tala om homo- och bisexualitetsforumets funktion. I diskussionstråden uppfattar vi det som att det dominerande sättet att tala om delforumet ur denna aspekt är att det inte ses som nödvändigt och på många sätt helt utan praktisk funktion. Många beskriver att de inte ser någon skillnad mellan de problem, frågor och tankar som tas upp på andra forum än de som tas upp inom denna forumdel. Ett fåtal personer talar om delforumet på ett annat sätt och uttrycker att det behövs, dels för att det underlättar att hitta på forumet men också för att homo- och bisexualitetsforumet ses som välkomnande och, enligt vår tolkning, inkluderande.

En annan diskurs vi tycker oss se, och som vi uppfattar som dominerande, är att det talas om homo- och bisexualitetsforumet som exkluderande, vilket vi tar upp under nästa rubrik.

6.2.2 Exkluderande och kränkande

Diskursen kring delforumet "Homo- och bisexualitet" som exkluderande uppfattar vi vara av en mer politisk och samhällelig karaktär. Vår tolkning är att denna diskurs handlar om huruvida kategoriseringen på forumet bidrar till att upprätthålla samhällsnormer kring sexualitet. Det talas bland annat om homo- och bisexualitetsforumet som kränkande och skillnadsskapande. En skribent uttrycker att homo- och bisexualitet separeras från "det normala" genom uppdelningen på forumet, vilket denne utvecklar i citatet nedan.

Joffa: "För att det upprätthåller uppdelningen mellan hetero- och homosexualitet och homo- och bisexuella utdefinieras som något onormalt. (...) Det är som att dela upp delforum efter exempelvis etnicitet och hänvisa alla icke-vita dit. Det ena normaliseras och det andra utdefinieras (...)"

Joffa talar om hur kategoriseringen av forumet bidrar till att upprätthålla de heteronormativa föreställningar som är rådande i samhället. Genom att skilja ut de diskussionstrådar som på något sätt har att göra med homo- och bisexualitet och placera dessa i en egen kategori stärks bilden av homo- och bisexualitet som något avvikande. En möjlig konsekvens av detta är att övriga delforum indirekt skulle kunna uppfattas som riktade till personer som inte kategoriserar sig som homo- eller bisexuella.

Detta resonemang menar vi kan jämföras med Del-Teso-Craviottos (2008) resultat. Hon konstaterar i sin studie att de chattrum hon undersökt organiseras utifrån ett begränsat antal kategorier, som främst innefattar ålder, kön och sexuell läggning. Hon finner att det är vanligt förekommande att chattrummen exempelvis kallas "Bisexuella" och "Gay 40's", däremot finns det inget chattrum som heter "Heterosexuell 40's". Detta menar Del-Teso-Craviotto beror på att de flesta användare av chattrummen är heterosexuella och därför måste avvikelser från denna norm uttryckligen specificeras genom rummets namn. Detta sätt att kategorisera chattrummen förstärker, enligt författaren, sociala normer kring kön, sexualitet och ålder. På sajten vi tittat på finns inte heller något delforum som heter "Heterosexualitet". Vi tolkar detta på ett liknande sätt som Del-Teso-Craviotto, alltså att man utgår från att de flesta av sajtens användare är heterosexuella och därmed inte

ser något behov av att kategorisera diskussioner kring heterosexualitet för sig.

Citatet nedan tycker vi belyser dels att homo- och bisexualitetsforumet ses som onödigt och utan praktisk funktion, och dels att det kan upplevas som kränkande i och med att det skiljer ut dessa sexualiteter som avvikande.

crynote: "Jag håller med, finner det kränkande att avhysa trådar om sex och sexualitet för homosexuella till ett separat forum när det redan finns ett fullgott och alltäckande sexforum."

Som vi tagit upp tycker vi oss se att vissa diskurstyper i texten är mer dominerande än andra. Att tala om homo- och bisexualitetsforumet som exkluderande och kränkande, vilket vi beskrivit under denna rubrik, uppfattar vi som en av dessa mer dominerande diskurser. Delforumet beskrivs som skillnadsskapande och upprätthållande av heteronormativa föreställningar, vilket innebär att homo- och bisexualitet skiljs ut som något avvikande.

Under nästa rubrik kommer vi att ta upp hur man talar om homo- och bisexualitetsforumet som en fristad och som bidragande till en känsla av trygghet. Detta tolkar vi som en avvikande diskurstyp i vårt textmaterial då endast ett fåtal personer uttrycker sig på detta sätt.

6.2.3 Trygghet och fristad

Som vi nämnt tidigare utgår vi i denna analysdel ifrån två olika trådar, varav den ena startades för att uppmana fler användare av homo- och bisexualitetsforumet att engagera sig i den ursprungliga diskussionen. Därmed betraktar vi denna andra tråd som en del i samma diskussion kring delforumets vara eller inte vara. Uppmaningen av skribenten som uttrycker att fler borde delta i diskussionen får inte så stor respons. Det uppstår dock en mindre diskussion som främst förs mellan två skribenter, vilka även skriver i den ursprungliga tråden. Trots att denna deldiskussion är så pass liten vill vi ta upp ett sätt att tala om homo- och bisexualitetsforumet som delvis återfinns i den första tråden men utvecklas mer här.

Heliumballong: "Eller så kan man få välja, om man nu inte vill riskera att bli trampad på, och kunna lägga den (tråden) i fristadsforumet för HBT personer istället?"

Heliumballong: "(...) Det är större risk i ett "normalt" forum. HBT forumet ger lite mer trygghet för dom osäkra."

Skribenten uttrycker i citaten ovan att det kan finnas en risk att "bli trampad på" i andra forumdelar och att homo- och bisexualitetsforumet i och med det kan innebära en fristad där man är trygg från eventuella trakasserier. Vi tolkar det som att homo- och bisexualitetsforumet kan utgöra en plattform dit man aktivt kan välja att vända sig, och där man inte uppfattas som avvikande.

Atkinson och DePalma (2008) ger i sin artikel en beskrivning av debatten gällande huruvida diskussioner som sker på internetforum och liknande utgör eller skulle kunna utgöra "safe spaces" för användarna. Begreppet "safe space" förklaras som en miljö där tryggheten (safety) innebär stöd och acceptans och en frånvaro av verbalt kränkande uttryck, främst vad gäller marginaliserade grupper. Ett av författarnas syfte

med att använda sig av ett anonymt internetforum i sin studie var att skapa just ett sådant "safe space". Deras tanke var att frågor kring sexuell orientering, som kan uppfattas som ett känsligt ämne, då skulle kunna diskuteras mer öppet än om de exempelvis valt att använda sig av enkäter. Atkinson och DePalma refererar till Lenert och Harris som menar att diskussioner som sker online kan innebära denna typ av säkerhet i och med anonymitet, och att det där kan vara lättare att uttrycka åsikter som avviker från normen. Författarna tar även upp att det finns de som har uppfattningen att internet som arena inte skiljer sig från andra sociala sammanhang utan att normativa föreställningar och orättvisor reproduceras även där, och hänvisar då till Sujo de Montes m.fl. Vi gör tolkningen att Heliumballongs beskrivning, av homo- och bisexualitetsforumet som en fristad, innebär att detta forum kan upplevas som ett "safe space", alltså utgöra en trygg miljö där man är fri att uttrycka sina åsikter utan risk för påhopp. Vår uppfattning är dock att även om det upplevs på detta sätt så betyder inte det att normativa föreställningar inte reproduceras. Vår tolkning av texten är att heteronormativa uppfattningar kan återskapas genom att över huvud taget ha ett forum som är tillägnat diskussioner gällande homo- och bisexualitet.

Eejaa: *"Jag tror inte att man inkluderar homo- och bisexuella mer i forumet genom att säga att de är accepterade i de andra forumdelarna, utan jag tror att en stängning av det forumet snarare stänger ute. Att säga att det kommer pratas homosexualitet i det vanliga sexualitetsforumet är lite av ett önsketänkande."*

Eejaa: *"(...) min uppfattning är att det bara skulle föras heterosexuella diskussioner."*

Bowers respektive Kolko (i Atkinson & DePalma, 2008) menar att personer inom marginaliserade grupper riskerar att osynliggöras i ett sammanhang där det inte finns några uttalade identitetsmarkörer, eftersom det kan innebära att man utgår från att de flesta människor ingår i normen. Vi tolkar det som att detta resonemang återfinns i citaten ovan. Att stänga homo- och bisexualitetsforumet skulle kunna innebära att personer som tidigare tagit upp och diskuterat ämnen som på något sätt har att göra med andra sexuella läggningar än heterosexualitet inte längre skulle göra det. Som vi tidigare tagit upp under rubriken *Exkluderande och kränkande* så är det möjligt att man förutsätter att de flesta användare hör till normen, alltså identifierar sig som heterosexuella, och att merparten av övriga delforum som handlar om till exempel relationer, sex och kärlek indirekt kan uppfattas rikta sig till dessa. I och med detta är vår tolkning, av citatet ovan, att denna föreställning inte skulle brytas genom att homo- och bisexualitetsforumet togs bort. Istället är risken stor att man skulle känna sig exkluderad från andra delforum och inte diskutera de frågor som idag tas upp i homo- och bisexualitetsforumet. Tiina Rosenberg (i Ambjörnsson, 2006) beskriver att HBT- personer inte bara exkluderas ur normen utan även inkluderas i den. Detta sker dock på heteronormativitetens villkor och hänger ofta ihop med ett osynliggörande. Att ta bort homo- och bisexualitetsforumet, även om det gjordes med intentionen att inkludera, kan då innebära att vissa av de skribenter som använder sig av detta delforum tystas ner och osynliggörs.

Att tråden som startas för att få fler skribenter att säga sin åsikt gällande delforumet "Homo- och bisexualitet" inte får så stort gensvar menar vi kan tolkas på olika sätt. Det skulle helt enkelt kunna vara så att många inte har någon speciell åsikt i frågan. Det kan också tolkas som att man instämmer med det som redan framhållits i tråden, och därmed uppfattar det som överflödigt att skriva samma sak igen. Den ursprungliga tråden har visats 573 gånger och den andra 104 gånger, och även om

man räknar in de som varit aktiva och skrivit inlägg så borde detta innebära att ganska många fler har tagit del av diskussionen genom att läsa den. Det är därmed inte enbart de personer som skriver i trådarna som är involverade i de diskurser som framträder där utan dessa diskurser påverkar även utanför sitt direkta sammanhang, det vill säga texten.

Vi tycker att det är intressant att den starkare diskursen handlar om att ta bort eller förändra homo- och bisexualitetsforumet och att inte fler skribenter engagerar sig i att vilja behålla det. En möjlig tolkning av detta skulle kunna vara att det inom den samhälleliga sexualitetsdiskursen växer ett motstånd mot heteronormativa föreställningar och att dessa tenderar att mer och mer ifrågasättas, vilket avspeglas i den diskursordning vi studerar.

Nedan går vi vidare in på hur det i texten talas om olika sätt att förhålla sig till heteronormens villkor.

6.2.4 Acceptans och motstånd

Heteronormativiteten bidrar till att upprätthålla bilden av (en viss sorts) heterosexuallitet som det mest naturliga sättet att leva och gör därmed andra sätt att leva till någonting onormalt (Ambjörnsson, 2006). Vi kan se olika sätt att förhålla sig till denna norm i vårt textmaterial.

Eejaa: *"(...) Det är väl klart att vi inte vill bli särbehandlade varken positivt eller negativt utan vi vill vara som alla andra men så ser inte samhället ut. Det är ju som att bara för att man stänger kärnkraftverk kommer det uppstå massa förnybar el..."*

Joffa: *"(...) Och därför ska man anpassa sig efter det? Ser det som ett otroligt negativt tankesätt. Inget kommer att förändras av det. Tycker uppdelningen snarare ska brytas än accepteras."*

Joffa: *"(...) Blir ju jätteheteronormativt att ha det som det är nu (på forumet) och man upprätthåller både hetero- och homosexualiteten. Man skulle kunna ha någon form av forum för sexuella identiteter, roller, sexualiteter eller dylikt istället."*

I citaten ovan tolkar vi det som att Eejaa beskriver att delforumet "homo- och bisexualitet" behövs i och med att samhället ser ut som det gör. Man vill bli betraktad som "alla andra" men genom de rådande normerna kategoriseras homo- och bisexualitet som avvikande. Vi tolkar detta som ett sätt att uttrycka en form av uppgivenhet över att de heteronormativa föreställningar som styr i samhället är så djupt rotade att de är svåra att motverka och förändra. Eejaa skriver även i ett annat inlägg att inget skulle förändras i samhället i stort bara för att man tog bort ett delforum på ungdomar.se. Detta ifrågasätts av Joffa som skriver att en sådan förändring åtminstone skulle påverka många ungdomar som är aktiva på sajten. Joffa uttrycker också i citatet ovan att man inte borde acceptera heteronormativa föreställningar genom att anpassa sig efter dem, utan istället försöka bryta och förändra de gällande synsätten.

En strategi till förändring, som Joffa föreslår, är att skapa en ny forumdel som inte uttryckligen handlar om vissa sexuella identiteter utan om sexuella identiteter i

allmänhet. Vi tolkar Joffas inlägg som att man på detta sätt skulle kunna skapa arenor som uppfattas som mer neutrala än de som finns på sajten idag. Att kalla ett forum exempelvis ”Sexuella identiteter, roller och sexualiteter” skulle dessutom innebära att man språkmässigt uppmärksammar att det finns många olika sexualiteter, sexuella läggningar och sexuella identiteter utan att peka ut någon av dessa. Genom att foga sig efter de normativa regler som är rådande idag bidrar man till att återskapa dem, men att förändra det sätt på vilket man språkligt skiljer mellan olika sexualiteter, och definierar vissa som avvikande, kan bidra till att förändra diskursen kring sexuella läggningar och sexuella identiteter. Det betyder inte att heteronormativiteten upphör att existera, men det kan vara ett sätt att utmana den och motsätta sig normerande regler och föreställningar.

I denna del som, får avsluta vår analys, har vi beskrivit olika sätt att i texten förhålla sig till och tala om normer kring sexualiteter och kategoriseringen på forumet. Det vi främst kan se, och vilket vi uppfattar som ganska genomgående i vårt resultat, är att man talar om homo- och bisexualitetsforumet som upprätthållande av heteronormativa föreställningar som bör försöka brytas.

7. Sammanfattande diskussion

Vårt syfte med denna uppsats var att undersöka hur användare av diskussionsforumet på sajten Ungdomar.se talar om sexuell identitet och kategorisering av sexuell identitet, i de texter vi valt. Vi har velat ge en inblick i hur talet kring dessa ämnen kan påverka och påverkas av de normer och diskurser som är rådande i samhället. Detta har vi försökt göra genom att lyfta fram de diskurstyper och mönster vi sett som relevanta, viktiga och intressanta inom diskursordningen i materialet.

I vår sammanfattande diskussion utvecklar och problematiserar vi våra resultat och tolkningar ytterligare, samt väver delvis samman de olika analysdelarna. Därefter ger vi några avslutande reflektioner kring vår studie och ger förslag på hur en framtida undersökning skulle kunna se ut.

7.1 Kategorisering – möjliga anledningar och konsekvenser

Hur man talar om uppdelningen av kategorierna på forumet och om de förväntningar som finns på att definiera sin sexuella identitet känns inte helt obekant. Vi bedömer att de diskurser vi kan utläsa i diskussionstrådarna i stora delar överensstämmer med bilden av hur vi i allmänhet väljer att kategorisera olika sexuella identiteter och läggningar i samhället. Som vi tagit upp i analysen kan man tala om denna uppdelning på olika sätt, som någonting man ska stå emot eller som något som kan ge trygghet och tillhörighet.

Då vi började läsa trådar i forumet för att hitta material fann vi i princip inga diskussionstrådar där man talade om heterosexualitet som något problematiskt, exempelvis att man skulle vara orolig över omgivningens reaktioner på ens sexuella läggning. När det däremot handlade om andra sexualiteter hittade vi många sådana exempel. Detta tolkar vi som att det kan finnas ett behov bland icke-heterosexuella personer att få ha en arena där man specifikt kan tala om sådana funderingar, vilket

kan vara en anledning till att ha nuvarande indelning av forumet. Vår uppfattning är dock att detta kan bidra till att bilden av en icke-heterosexuell läggning eller identitet förutsätts vara något problematiskt. Att en viss sexuell läggning skulle vara problematisk i sig menar vi är ett resultat av den heteronormativitet som präglar sexualitetsdiskursen. Vissa av skribenterna påpekar att det inte finns någon anledning till att frågor som rör icke-heterosexuella läggningar inte skulle kunna diskuteras i andra delforum i och med att de flesta av dessa frågor, funderingar etc. kring sexualitet, sex och relationer inte skiljer sig från de som tas upp under exempelvis forumet "Relationer, samlevnad och kompisar", förutom vad gäller sexuell läggning. Detta var något som även vi reagerade på när vi först besökte forumet.

Vår första tanke var att man genom kategoriseringen just visar på det som uppfattas som annorlunda. Genom att skilja mellan liknande problem, exempelvis gällande olycklig kärlek, enbart grundat på sexuell läggning uppfattar vi det som att problemets fokus hamnar på den sexuella läggningen snarare än på "grundproblemet". Har man valt att starta en diskussionstråd, som på något sätt har att göra med icke-heterosexualitet, under exempelvis "Relationer, samlevnad och kompisar" flyttas tråden ofta till delforumet "Homo- och bisexualitet". Genom detta menar vi att det kan uppfattas som att forumdelen för "Relationer, samlevnad och kompisar" är till för diskussioner som rör heterosexualitet även om det inte är uttalat. Dessutom är vi av den uppfattningen att det bidrar till att upprätthålla en bild av att det inte är "problemet" i diskussionstråden som är det viktiga, utan vilken sexuell läggning man har. Detta menar vi alltså gäller endast i de fall då det handlar om en läggning som avviker från normen; är man heterosexuell läggs inte samma betydelse in i den sexuella läggningen.

Kategoriseringen av delforumen bygger inte på var olika användare bör eller förväntas posta sina trådar, exempelvis utifrån vad de har för sexuell läggning, utan på var de olika diskussionsämnen anses passa in. Vi tolkar det dock som att en konsekvens blir att delforumen underförstått riktar sig till olika grupper, samt att heteronormativa föreställningar kan återskapas genom att det över huvud taget finns ett delforum tillägnat diskussioner som på ett eller annat sätt har att göra med homo- och bisexualitet. Av de som är aktiva på homo- och bisexualitetsforumet uppfattar vi det som att de flesta definierar sig som icke-heterosexuella, åtminstone i sina nätidentiteter vilket är det enda vi kan uttala oss om. Vad vi kan se är det vanligast att trådarna i detta forum är startade där och alltså inte har flyttats. Det tyder på att de flesta ändå medvetet väljer att placera sina trådar där. Vår uppfattning är att detta exempelvis kan bero på att man vill diskutera med likasinnade eller att man känner sig tryggare från att bli trakasserad eller påhoppad på grund av sin sexuella läggning i detta delforum, vilket uttrycks av vissa skribenter. Därmed gör vi tolkningen att uppdelningen inte bara upplevs ha negativa sidor utan att det också kan bidra till att forumet känns välkomnande, inkluderande och tryggt. Det kan också innebära att detta delforum skapar en känsla av gemenskap och grupptillhörighet, och att en del användare medvetet väljer att vända sig till just denna grupp. En möjlig anledning till denna gemenskap kan vara att man upplever sig dela liknande erfarenheter, till exempel av att komma ut, som en heterosexuell person inte har samma möjlighet att leva sig in i. Om man utgår från att de flesta människor har ett behov av att uppleva tillhörighet tolkar vi det som att detta kan bli problematiskt för personer som känner sig osäkra i sin sexuella identitet. Att inte tillhöra någon grupp menar vi då kan vara en anledning till att vilja definiera sin sexuella identitet. Det betyder dock inte att alla

som uttalat definierar sig som icke-heterosexuella uttrycker ett behov av att kunna vända sig till någon specifik grupp baserat på sexuell läggning.

7.2 Makt

Möjligheten finns att flytta trådar som anses höra hemma under en annan forumdel. Vår tolkning är att detta görs för att det ska vara lättare att hitta i forumet och för att undvika oordning bland diskussionsämnena. Enligt vår uppfattning innebär detta dock en viss maktaspekt. Om man postat en tråd under exempelvis ”Relationer, samlevnad och kompisar” eller ”Sex, sexualitet och sexuella fantasier” är det troligen för att man anser att diskussionen hör hemma där. Om den då flyttas på grund av att tråden på något sätt har att göra med homo- eller bisexualitet till detta delforum är det inte längre upp till skribenten att bestämma vart man vill vända sig eller hur problemet/frågan ska definieras. Detta tolkar vi som att en person som definierar sig som homo- eller bisexuell på så sätt förutsätts tillhöra en viss grupp och antas vilja vända sig till denna. Vi tror att heteronormen i samhället bidrar till en föreställning om att sexualitet är något som indikerar att människor är olika, och att man förstås bäst av de som är lika en själv. Det är mycket möjligt att vi hade dragits till människor vi känner oss lika oavsett heteronormens påverkan, men skillnaden är att man nu också *förutsätts* göra det, vilket kan bli tvingande för de personer som inte känner på det sättet.

7.3 Inkluderande eller exkluderande

Enligt vår uppfattning är en anledning till att ha ett homo- och bisexualitetsforum att sajten ska upplevas som välkomnande och inkluderande. Hade det å andra sidan funnits ett heterosexuellt forum hade det antagligen uppfattats som uteslutande, eftersom heterosexualiteten är i majoritet, och de som tillhör minoriteten då skulle stängas ute. Dock anser vi att genom att flytta trådar, som ursprungligen skrivits i något av de andra delforumen, till homo- och bisexualitetsforumet exkluderas man som icke-heterosexuell från vissa delforum även som det ser ut nu. Som vi tagit upp i analysen menar vissa skribenter att personer som idag diskuterar i homo- och bisexualitetsforumet troligtvis inte skulle känna sig mer inkluderade i andra delforum om man helt sonika tog bort detta forum. Vår tolkning är att detta beror på att den underförstådda exkludering som existerar inte skulle försvinna utan snarare ta sig andra uttryck. Till exempel skulle det kunna bidra till ett osynliggörande av sexuella identiteter utanför normen.

Vi reagerade även på att det enda delforumet på sajten som uttryckligen handlar om specifika sexuella läggningar endast innefattar homo- och bisexualitet, och har funderat på möjliga förklaringar. Kan det vara på grund av att det är dessa läggningar som främst diskuterats på forumet och att det då uppfattats ett behov av att ha ett eget forum för dessa diskussioner? Eller anses dessa begrepp vara så pass breda att även diskussioner om andra sexuella läggningar går in under denna kategori? Vi menar att det kan finnas en risk att man behandlar alla sexualiteter som avviker från normen som en homogen grupp genom att ”klumpa ihop” dessa. På grund av tidsmässiga och utrymmesmässiga skäl har vi valt att inte ta kontakt med de ansvariga för sajten för att ta reda på hur de tänkt kring uppdelningen av sajtens delforum. Skulle vi gjort det hade vi kanske fått svar på några av våra funderingar kring detta. Dock är studiens

syfte att titta på hur man, i texterna på forumet, talar om kategorisering av sexuell identitet och inte att undersöka *varför* forumet är kategoriserat på ett visst sätt. Vi menar ändå att det är viktigt att ta upp detta, då det kan finnas en möjlighet att hur man på forumet talar om kategorisering av sexuell identitet kan vara påverkat av forumets utformning. Å andra sidan är samhällsnormerna kring sexualitet så inflytelserika att de diskurser vi visat på kanske hade sett likadana ut oavsett hur man delat in forumet och benämnt de olika delforumen.

7.4 Ifrågasättande av rådande kategorier

I den diskursordning vi har tittat på uppfattar vi att de diskurser som handlar om att på olika sätt ifrågasätta kategorisering av sexuell identitet är ganska starka. Detta ser vi både vad gäller att definiera sin egen sexuella identitet och huruvida homo- och bisexualitetsforumet bör finnas kvar. Vi anser att detta ifrågasättande på många sätt uttrycks genom en medvetenhet om hur talet kring sexuell identitet påverkas av de rådande normer som finns i samhället. Vi kan se ett motstånd av samhällskritisk karaktär där man motsätter sig samhällets indelning av människor i till exempel olika ”fack”. Men vi ser också att det är få som väljer att inte kategorisera/definiera sig alls, oavsett om man förespråkar det eller inte. Detta menar vi tyder på att det är svårt att ställa sig utanför det kategoriseringssystem som vi använder oss av för att förstå oss själva, förstå andra och bli förstådda. Därmed tolkar vi det som att trots att man ifrågasätter och/eller motsätter sig de kategorier som vi vanligtvis utgår från är det svårt att tala om sexuell identitet utan att använda sig av existerande kategorier.

Som vi uppfattar det i texten handlar ifrågasättandet av befintliga kategorier inte bara om att motsätta sig kategoriseringen i sig. I många fall handlar det snarare om att man inte upplever att någon av kategorierna stämmer överens med hur man själv ser på sin sexuella identitet. Ett sätt att hantera detta på kan vara genom att utvidga de kategorier som finns så att man kan hitta en definition som man kan identifiera sig med. Att detta behov finns menar vi delvis kan bero på att olika kategorier/definitioner av sexuell identitet inte enbart säger något om vem man attraheras av eller blir kär i. Definitionerna innefattar även olika föreställningar kring exempelvis egenskaper och beteende som man förväntas leva upp till då man intar en viss position. En annan möjlig tolkning kan vara att den sexuella identiteten är så komplex och individuell att alla inte kan passa in i förutbestämda mallar. Att utveckla de traditionella definitionerna tolkar vi utifrån vårt resultat som ett sätt att skapa fler möjliga positioner.

7.5 Avslutande reflektioner

Internet som social arena är en självklar del av många människors liv, och kanske framför allt för ungdomar idag som vuxit upp med detta sätt att interagera med andra. Genom sidor som exempelvis Facebook och Myspace tycker vi oss se att internetvärlden och den ”verkliga” världen mer och mer flyter ihop. Med detta menar vi dock inte att man alltid framställer sig själv, på sådana internetsidor, precis som den man är i ”verkligheten”, utan det innebär snarare en möjlighet att framhäva de sidor av sig själv som man vill att andra ska se. På sajten Ungdomar.se har vi sett få exempel på personer som uppger sina riktiga namn utan det vanligaste är att man använder sig av en pseudonym. Man har då en ännu större möjlighet att välja hur man

vill framställa sig själv, vilket man exempelvis kan göra genom ett visst användarnamn och en avatar. Men hur man väljer att uttrycka sig i sina inlägg på forumet är också ett sätt att presentera sig själv, och som påverkar hur andra kommer att uppfatta en. Vi menar att det då blir viktigt att tänka igenom hur man formulerar sig, vilket man också har möjlighet att göra då man väljer att skriva i ett diskussionsforum. Genom att själv kunna påverka hur man framställs, och därmed vara delvis anonym, är vi av uppfattningen att man på denna arena kan diskutera och framföra sina åsikter på ett mer öppet sätt än i andra sociala sammanhang.

Oavsett vilken social arena vi befinner oss på placerar vi hela tiden in människor i olika kategorier och tilldelas samt intar själva olika positioner. Denna kategoriseringsprocess utgår ifrån de normer och positioner vi har att förhålla oss till i det samhälle vi lever i. Detta menar vi är så djupt rotat att det är en nästintill omöjlig tanke att vi skulle bortse från normer och kategorier. Oavsett hur man väljer att definiera eller inte definiera sin sexuella identitet gör man ändå detta i relation till gällande normer och kategorier. Vår uppfattning är att det kan innebära ett enormt krav att behöva kategorisera sig och utifrån vad vi sett i vår studie kan kategorierna inte sällan uppfattas som fastlåsende och begränsande. Ungdomstiden är en viktig period vad gäller att forma sin identitet och hitta sätt att positionera sig, och den sexuella identiteten uppfattar vi som en stor del i denna process. I de diskurser vi studerat ser vi olika sätt att förhålla sig till konstruktioner av sexuell identitet och vi uppfattar även att man språkligt skapar nya definitioner och kategorier.

Normer behövs för att vi ska kunna organisera våra intryck och erfarenheter, men de bidrar även till att skapa fördomar. Genom att bli uppmärksamma på hur samhällets normer påverkar oss och andra kan vi bli mer medvetna om dessa fördomar. En sådan medvetenhet anser vi är viktig i allmänhet, men kanske inom socialt arbete i synnerhet, för att kunna sträva efter att bemöta alla människor med öppenhet och respekt.

I en eventuell framtida studie tänker vi att det skulle vara intressant att undersöka om man kan se några samband mellan hur man talar om kategorisering av sexuell identitet och hur man definierar eller inte definierar sig själv. I vår studie har vi inte tagit hänsyn till varken ålder eller kön, vilket också kunnat vara intressanta aspekter gällande konstruktioner av sexuell identitet. Man hade även kunnat jämföra hur talet kring sexuell identitet kan se ut på olika internetforum. Vi valde just ett diskussionsforum på internet för att kunna titta på ett material som vi själva inte varit inblandade i att skapa och påverka. Det hade varit spännande att se vad vi fått för resultat om vi själva hade deltagit i diskussionerna eller skapat egna diskussionstrådar utifrån de teman vi funnit. Hade vi haft tid och möjlighet hade vi även kunnat komplettera den studie vi gjort genom att intervjua vissa av skribenterna.

Meningen med denna uppsats är inte att ge några exakta svar eller sanningar, utan vår förhoppning är snarare att kunna ge en inblick i hur komplext talet om sexuell identitet kan vara och hur man genom språket konstruerar och omkonstruerar kategorier kring sexuell identitet.

8. Referenser

- Ambjörnsson, Fanny (2006). *Vad är queer?*. Stockholm: Natur och kultur
- Atkinson, Elizabeth & DePalma, Renée (2008). Dangerous Spaces: constructing and contesting sexual identities in an online discussion forum. *Gender and Education* 20(2), s. 183-194
- Bolander, Eva (2009). *Risk och bejakande: sexualitet och genus i sexualupplysning och sexualundervisning i TV*. Diss. Linköping: Linköpings universitet, 2009
- Brooks, Kelly D. & Quina, Kathryn (2009). 'Women's Sexual Identity Patterns: Differences Among Lesbians, Bisexuals, and Unlabeled Women'. *Journal of Homosexuality* 56(8), s. 1030-1045
- Burr, Vivien (2003). *Social constructionism*. 2. ed. London: Routledge
- Del-Teso-Craviotto, Marisol (2008). Gender and sexual identity authentication in language use: the case of chat rooms. *Discourse Studies* 10(2), s. 251-270
- Donath, Judith S. (1998). Identity and deception in the virtual community. I Kollock, P. & Smith, M. (red) *Communities in Cyberspace*. London: Routledge
- Frisén, Ann & Hwang, Philip (red.) (2006). Inledning och översikt. I *Ungdomar och identitet*. 1. utg. Stockholm: Natur och kultur.
- Frisén, Ann (2006) Kropp, utseende och sexualitet. I Frisé, Ann & Hwang, Philip (red.) (2006). *Ungdomar och identitet*. 1. utg. Stockholm: Natur och kultur
- Hammarén, Nils (2008). *Förorten i huvudet: unga män om kön och sexualitet i det nya Sverige*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2008
- Hammarén, Nils & Johansson, Thomas (2002). *Könsordning eller könsoordning?: ungdomens sexuella landskap*. Göteborg: Centrum för kulturstudier, Univ.
- Jacobsson, Katarina, Thelander, Joakim & Wästerfors, David (2010). *Sociologi för socionomer: en stående inbjudan*. 1. uppl. Malmö: Gleerups utbildning
- Johansson, Helena (2006). *Brist på manliga förebilder: dekonstruktion av en föreställning och dess praktik*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2006
- Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, Sam (2005). Teori, metod och empiri. I Larsson, Sam, Lilja, John & Mannheimer, Katarina (red.) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur

Lilja, John (2005). Samhälls- och beteendevetenskapliga skalor. I Larsson, Sam, Lilja, John & Mannheimer, Katarina (red.) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur

Löfberg, Cecilia (2008). *Möjligheternas arena?: barns och ungas samtal om tjejer, killar, känslor och sexualitet på en virtuell arena*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2008

Maczewski, Mechthild (2002). Exploring Identities Through the Internet: Youth Experiences Online. *Child & Youth Care Forum* 31(2), s. 111-129

Martinsson, Lena & Reimers, Eva (red.) (2010). *Norm-struggles: sexualities in contentions*. Newcastle: Cambridge Scholars

Rice, Kim (2010). Pansexuality. I: Marshall Cavendish Corporation: Sex and society, Volym 2. New York: Marshall Cavendish. Tillgänglig:
<http://books.google.com/books?id=YtsxeWE7VD0C> (Hämtad 2011-04-07)

Sharf, Barbara (1999). Beyond netiquette, The ethics of doing naturalistic discourse research on the Internet. I: Jones, Steve (red.) *Doing Internet research: critical issues and methods for examining the Net*. Thousand Oaks, Calif.: Sage.

Sjögren, Hanna & Jonstoj, Jenny (2009). *"Varför måste man inte komma ut som hetero?": normer kring sexualitet och kön hos barn och unga*. Stockholm: Rädda Barnens ungdomsförbund

Smedler, Ann-Charlotte & Drake, Karin (2006) Identitet och kön. I Frisé, Ann & Hwang, Philip (red.) *Ungdomar och identitet*. 1. utg. Stockholm: Natur och kultur

Sveningsson, Malin (2001). *Creating a sense of community: experiences from a Swedish web chat*. Diss. Linköping : Univ., 2001

Thurén, Torsten (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. 2., [omarb.] uppl. Stockholm: Liber

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Yon-Leau, Carmen & Muñoz-Laboy, Miguel (2010). "I Don't Like to Say That I'm Anything": Sexuality Politics and Cultural Critique Among Sexual-Minority Latino Youth. *Sexuality Research and Social Policy* 7(2), s. 105-117

Internet

www.ungdomar.se

www.rfsl.se (<http://www.rfsl.se/?p=414>) (Hämtat 2011-03-22)

WHO, World Health Organization (2002): *Definitions on sexuality*. International WHO Technical Consultation on Sexual Health.
(<http://home.swipnet.se/tnt/sesam/sexologi.html>) (Hämtat 2011-04-19)